

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI
FILOZOFICKÁ FAKULTA
KATEDRA DĚJIN UMĚNÍ

OBOR: DĚJINY VÝTVARNÝCH UMĚNÍ

Život a dílo opavského malíře Ignáce Günthera

BAKALÁŘSKÁ DIPLOMOVÁ PRÁCE

Vendula Pavelková

Vedoucí diplomové práce: prof. PhDr. Ladislav Daniel, Ph.D.

OLOMOUC 2010

Prohlašuji, že jsem svou diplomovou práci vypracovala samostatně a použila jsem pouze podklady (literaturu, prameny, fotografie atd.) uvedené v příloženém seznamu.

V Olomouci dne .....

.....

Podpis

Velmi ráda bych poděkovala a vyslovila uznání všem, kteří mi pomáhali při vzniku této práce. Především prof. PhDr. Ladislavu Danielovi, Ph.D., vedoucímu mé diplomové práce za trpělivé vedení a množství praktických rad.

Dále Mgr. Rudolfu Kopeckému, diecéznímu konzervátorovi a Mgr. Kateřině Chalupové pracovníci oddělení památkové péče Arcibiskupství olomouckého, kteří mi poskytli potřebná povolení k fotografické dokumentaci příslušných obrazů.

Zvláštní poděkování patří akad. mal. Romaně Balcarové, která mi umožnila navštívit její ateliér a poskytla podrobnou restaurátorskou zprávu. V neposlední řadě chci poděkovat všem duchovním správcům, za umožnění vstupu do kostelů a Mgr. Markétě Jarošové vedoucí uměleckohistorického pracoviště SZM.

Nakonec bych chtěla poděkovat rodičům za poskytnuté zázemí.

Obsah

Úvod	5
1. Přehled dosavadního bádání	6
2. Západní část českého Slezska v období baroka	7
2.1. Teritoriální, církevní rozdělení ZČČS a hospodářská situace v době baroka.....	7
3. Malířství 17. a 18. století v ZČČS	9
3.1. Úvod.....	9
3.2. Malířské dílny působící v Opavě od druhé pol. 17. stol. do konce 18. Stol.....	10
3.3. Malířské osobnosti 18. stol. působící v Opavě.....	12
3.4. Inspirační zdroje.....	14
4. Život Ignáce Günthera	19
4.1. Životopis.....	19
4.2. Ignác Günther jako představitel lidové větve rokokové tvorby.....	20
4.3. Dílo Ignáce Günthera - periodizace a rozbor.....	22
4.3.1. Počátek tvorby.....	22
4.3.2. Tvorba mezi lety 1750 – 1770.....	23
4.3.3. Tvorba mezi lety 1770 – 1780.....	25
4.3.4. Poslední tři desetiletí období – 1780 – 1807.....	30

4.3.5.	Porovnání Křížové cesty J. L. Krackera z r. 1761 s pašijovými cykly I. Günthera.....	32
4.3.6.	Katalog prací z let 1780 – 1807.....	35
4.3.7.	Výčet děl.....	68
Závěr.....		73
Poznámky.....		76
Prameny a literatura.....		83
Summary.....		86
Seznam obrazových příloh.....		87
Obrazové přílohy.....		101
Anotace.....		153

Úvod

Tato práce v první části mapuje hospodářskou a církevní situaci v západní části českého Slezska v období baroka. Jmenuje církevní řády, které se v Opavě usídlili a zadávali umělcům pracovní zakázky. Dále uvádí několik stěžejních malířských osobností, které v této oblasti tvořili a uvádí konkrétní malířské práce. V neposlední řadě zmiňuje malířské dílny působící v 18. století v Opavě a popisuje jejich činnost. Stěžejním tématem práce je ovšem popis celoživotního díla opavského malíře Ignáce Günthera. Umělec, který svou práci zasvětil Slezsko-polskému kraji. Vyučil se v malířské dílně svého otce a po jeho smrti přebral tuto dílnu a navázal na rodinnou tradici. Práce se přednostně zaměřuje na tvorbu posledních třech desetiletí malířova života, tedy léta 1780 až 1807. Katalogizuje Güntherova díla těchto let.

V tomto období pozvolna přicházel přelom dvou radikálně odlišných epoch. Společností se šířila nová estetika, filozofie a empirický pohled na svět. V těchto letech vytvořil řadu děl, z nichž se některá bohužel nedochovala či byla zcizena. Pracoval zejména na církevních zakázkách, maloval především oltářní obrazy a velmi často také pašijové cykly. Jeho tvorbu nalezneme nejen v kostelech opavských, ale i v malých vesnických kostelech či hřbitovních kaplích.

Cílem práce je zjistit, jak se s nastalou situací umělec vyrovnal, zda přijímal nové podněty přicházející do Slezska z Vídně prostřednictvím kolegů, kteří do zahraničí cestovali za prací a vyučením. A jestliže podněty a nový styl malby přijal, jakým způsobem jej aplikoval do svých děl a skloubil je s lidovými prvky. Dále nalézt v obrazech znaky nového stylu a porovnat je s dřívějším. Zhodnotit, zda byla tato transformace zdařilá.

1. Přehled dosavadního bádání

Snahu probádat nezmapovanou oblast malířského umění pozdního baroka v oblasti Slezska, projevil na počátku 19. Století J. P. Cerroni, který shromáždil několik informací o opavském malíři I. Güntherovi. Později podával zprávy o jeho činnosti G. Wolný. Také W. Krause mapoval Güntherovo dílo v bývalém pruském Slezsku.¹ Ve 20. století přispívali svými vědeckými články a statěmi o tomto malířském umění především Bohumír Indra, Ivo Krsek a v neposlední řadě Marie Schenková, která zmapovala nejen oblast Slezska, ale i oblast Slezsko - polského pohraničí. Tito badatelé k velkému množství pozdně barokních obrazů, které byly a některé z nich dodnes jsou umístěné ve vesnických kostelích rozptýlených v odlehlých končinách Jeseníků a oblasti Opavsko – ostravské, přiřadili jejich dříve neznámé tvůrce. Dohledali možné inspirační zdroje těchto většinou provinčních umělců. Podali celkový obraz pozdně barokní kultury ve Slezsku. Nyní se naskýtá obrovská příležitost pro novou generaci historiků umění, kdy mohou své bádání zaměřit na konkrétního tvůrce a detailněji prostudovat, popsat a zhodnotit jejich tvorbu. Případně pozměnit dřívější pohled na umělecká díla na základě nově nalezených faktů.

2. Západní část českého Slezska v období baroka

2.1 Teritoriální, církevní rozdělení ZČČS a hospodářská situace v době barokní

Území bylo rozděleno do dvou celků, Opavsko a Krnovsko náleželo knížatům z Lichtenštejna. Jesenicko patřilo pod správu niského knížectví, kterému vládli vratislavští biskupové. Osoblaha a lenní panství Slezské Rudoltice v držení hrabat z Hodic patřilo olomouckému biskupství. V 16. a na počátku 17. století byla Opava hlavní město Opavského knížectví, sídlo správních úřadů a největší město Horního Slezska. Pořádaly se zde zemské sněmy, sjezdy šlechty. Přes Opavu vedly důležité obchodní cesty spojující Vídeň s Vratislaví a Krakovem. Opavsko-Krnovské knížectví utrhlo značné územní ztráty v severní části – ležící na levém břehu řeky Opavy – díky první slezské válce, ve které proti sobě bojovalo vítězné Prusko a poražené habsburské soustátí. Tyto dvě strany si roku 1742 podepsáním mírové smlouvy rozdělili celé Slezsko. Došlo k vytvoření korunní země s Královským úřadem v Opavě. To vše za podpory vídeňského dvora. Radikální změna nastala roku 1782, kdy došlo ke zrušení Královského úřadu a Slezsko bylo spojeno s Moravou. Nastal úpadek a Opava se tak stala pohraničním městem.

I po roce 1742 zůstalo Opavsko-Krnovsko pod správou olomouckého biskupství, jesenická oblast spadala do vratislavské církevní provincie.

Ve Slezsku sídlily četné církevní řády, které zakládaly koleje a komendy. Němečtí rytíři sídlili v Bruntále, minorité v Krnově a piaristé v Bílé Vodě. Rekatolizační úsilí, které bylo přerušeno

třicetiletou válkou, se obnovilo v druhé půli 17. století, kdy do Opavy přišel řád jezuitů. Založili zde gymnázium, které navštěvovali děti šlechticů a bohatých měšťanů. Františkáni za podpory hraběte Štěpána z Vrbna dorazili také v druhé polovině 17. století. Na konci 18. století se řada klášterů na území rakouského Slezska rušila, díky velkému vlivu rakouského dvora a josefínským reformám.

Po třicetileté válce se musela města vyrovnat s tíživou situací, která přetrvávala do konce 17. století. Bruntálsko a Jesenicko jako lokality s nerostným bohatstvím se zabývali těžbou rud. V menších městech a vesnicích se lidé věnovali zemědělství a řemeslným pracím. Větší část českého Slezska byla proslulá pro svou orientaci na textilní průmysl. Zdlouhavé války o Slezsko ukončené roku 1779 zapříčinily obchodní stagnaci. Byly zpřetrhány obchodní styky mezi Horním a Dolním Slezskem, Českým Slezskem a Moravou a to znamenalo ztrátu důležitých zdrojů surovin. Katastrofální dopad na město měly dva rozsáhlé požáry. První postihl a zdevastoval Opavu roku 1758, druhý roku 1790.²

3. Malířství 17. a 18. století v ZČČS

3.1 Úvod

Druhá polovina 17. století znamenala pro oblast českého Slezska radikální stavební rozvoj. Rekonstrukce a budování klášterů, jejich následná výzdoba skýtala pro umělce mnoho příležitostí. Hlavní roli v této fázi hrála nástěnná malba se sakrálními náměty. Portrétní malba se rozvinula později s přibývajícím šlechtou, rozvojem měst a výstavbou honosných sídel. I když církve a její hodnostáři byli také významnými objednateli portrétů. Krajinomalba byla v tomto období opomíjeným žánrem. Náznaky můžeme nalézt snad jen v pozadí sakrálních obrazů, kde vidíme konkrétní krajinu, kterou měl světec chránit.

Mnohá renesanční a raně barokní díla se díky zdoluhavé válce nedochovala. Po celé 17. století se v ZČČS rozvíjela malba průměrné kvality, narativní a zlidovělá. Náměty se pojily k určité oblasti. Produkci zajišťovaly městské malířské dílny s místními umělci. Díla zdobila menší lokální kostelíky či příbytky měšťanů. Umělecká díla, která se náhodou dochovala, byla nahrazena v 18. a 19. století obrazy novými, pro obyvatele atraktivnějšími.

V 18. století s nově zbudovanými kláštery přicházely náročnější zakázky na rozsáhlejší cykly, které malovali umělci věhlasnějších jmen, nebo byla díla přímo importována. Kvalita těchto děl byla značně rozdílná. Hlavním centrem zůstává stále Opava. Šlechta dychtivá opět po komfortu, zvyšovala robotní povinnosti obyvatel. Porobení poddaní byli zdrojem peněz pro budování honosných barokních paláců. Což skýtalo velkou příležitost pro mnoho umělců, jak domácích, tak cizích. Obchodní styky byly po roce 1742 přerušeny, ale v umělecké sféře se nic zásadního nezměnilo.

Umělci nadále úspěšně cestovali za zakázkami do jiných částí rozděleného Slezska. Úpadek přišel v 80. letech spolu s josefínskými reformami. Církev, jako významný objednavatel velkých malířských úkolů, nehrál v těchto letech hlavní roli. Kláštery byly uzavřeny. Pro umělce nastalo složité období. Do nově budovaných malých venkovských kostelů putoval inventář z uzavřených městských kostelů a klášterů. Další existenční hrozba nastala pro cechovně vyškolené měšťanské malíře příchodem umělců ze slavné vídeňské akademie umění. I přes veškerou snahu a úsilí měšťanských malířů napodobit jejich styl se jim nedařilo získávat významnější a dobře honorované zakázky. Museli se spokojit s malováním křížových cest, dekorační malbou, zlacením, případně malbou obrazů do malých místních kostelů. Cechovní malíři se postupem doby začali nazývat uměleckými malíři, aby se tak odlišili od nevyškolených městských malířů a dostávali více zakázek zaměřili se především na portrétní malbu.³

3.2 Malířské dílny působící v Opavě od druhé pol. 17. století. do konce 18. stol.

Na konci 17. století se konstituovaly v Opavě tři významné malířské dílny. Rotterovská, kterou výhodným, ale bezdětným sňatkem s vdovou po malíři H. Niedermayerovi vyženil Jeremiáš Rotter I. a byla činná po tři generace do poloviny 18. století, jelikož z druhého manželství se narodili čtyři dcery a jeden syn Jeremiáš Rotter II. Po vyučení vedl otcovu malířskou dílnu. Zemřel roku 1742. Řemeslu se dále věnovali jeho dva synové. Mladší syn Jeremiáš Rotter III. zůstal v Opavě a převzal otcovu dílnu, zatímco talentovanější Josef Tadeáš, který se usadil v Brně.

Byl v té době vyhledávaným malířem fresek a oltářních obrazů. Zemřel roku 1763.

Malířskou dílnu zaměřenou na zlacení oltářů, křtitelnic a kazatelen zřídil Ondřej Handschke syn opavského měšťana Matesa Handschkeho. Měl tři děti z prvního manželství a jednu dceru z druhého manželství. Dcera Kateřina se provdala za opavského zvonaře Jiřího Ignáce Maderhofera. Druhá dcera se stala ženou opavského sochaře Jiřího Endeho. V rodinné tradici pokračoval jediný syn Maxmilián Handschke narozen 1674. Ze čtyř manželství a bezpočtu dětí se v umění uplatnil syn Ignác Dominik a to jako opavský hudebník.

Třetí malířskou dílnu si založil v Opavě malíř Mikuláš Günther (psaný Genter) byl bezpochyby uznávaným malířem kostelních obrazů. Jeho dílem je například oltářní obraz *Umírající František Xaverský* z r. 1676 ve farním kostele v Horním Hlohově. Usídlil se v Opavě roku 1675 a stal se opavským měšťanem. Byl dvakrát ženatý. Jeho první manželka zemřela roku 1676. Druhou manželkou se stala Rozina Volná. Mikuláš Günther měl z obou manželství více potomků, ale dospěli pouze dva synové Kašpar a Melchior. Po Mikulášově smrti 11. 3. 1708 vedla malířskou dílnu jeho vdova. Starší syn Kašpar Rudolf narozen v Opavě 20. 1. 1695 převzal otcovu dílnu až po absolvování vandrovních cest. Roku 1725 se stal malířským mistrem, opavským měšťanem a zakoupil dům v Solní ulici. Oženil se s Annou Veronikou, dcerou opavského papírníka Michala Adama. Druhý sňatek uzavřel roku 1733 s dcerou opavského zednického mistra Jana Hausruckera. Věnoval se štafířským a pozlacovacím pracím.⁴

3.3 Malířské osobnosti 18. stol. působící v Opavě

Do nově zbudovaného jezuitského kostela přišel vytvořit freskovou výzdobu brněnský malíř František Řehoř Ignác Eckstein (1669 - 1740).⁵

Na počátku 18. století zavítal do Opavy olomoucký malíř, rodák z Janušova u Rýmařova Jan Kryštof Handke (1696 - 1774), který roku 1724 pracoval na výzdobě klenby minoritského kostela sv. Ducha. Požár roku 1790 fresku částečně zničil a v 18. a 19. století byla definitivně zalíčena. Pro opavské minority namaloval také oltářní obraz *Stigmatizace sv. Františka z Asissi*, který se dochoval a je uložen ve Slezském muzeu v Opavě. Roku 1728 Handke maluje výjev *Svatba v Káni Galilejské* v refektáři nově zbudované jezuitské koleje v Opavě. Práce se řadí ke kvalitním raným pracím Jana Kryštofa Handkeho.⁶

Jako freskař se v Opavě i v celém Horním Slezsku uplatnil malíř Josef Matyáš Lasser (1699 - 1777). Pracoval na výzdobě presbytáře farního kostela v Opavici r. 1733. Minorité jej najali na výmalbu klášterní knihovny roku 1738. Další práce s mariánskými motivy se nachází ve hřbitovním kostele v Potštátě a ve farním kostele v Bohuslavicích. V jeho dílech můžeme sledovat výraznou narativní složku. Typově podobné robustnější zlidovělé typy se objevují například i v dílech Ecksteinových.⁷

Opavský měšťanský malíř Antonín Ernst Beyer (1704 - 1777), vyučil se v rodném městě, kde po dlouhá léta působil. Ke konci života se stal váženým občanem a přisedícím městského soudu. Jeho dílo nalezneme v cisterciáckém kostele v Jemelnici. Expresivita a vzrušená gesta v díle naznačují přítomnost vrcholně barokního malířství, ale barevná škála a rukopis odpovídá spíše neomanýrismu. Svá díla obohacuje lidovými dětskými postavami.⁸

Johann Lucas Kracker (1717 - 1779) žák Trogerův, pocházel z vídeňské sochařské rodiny. Studoval na vídeňské akademii. Jeho malby dnes zdobí oltáře venkovských kostelů. Například Křížová cesta[78,80,82,84-104] je umístěna ve farním kostele v Opavě - Kateřinkách. V dílech jsou odkazy na benátské a neapolské malířství. Inspiraci v Krackerově pašiovém cyklu našli tito umělci: Johann Franz Klein, Josef Lux a Ignác Günther.

Umělec orientován na neapolské malířství především dílo Corrada Giaquinta, který ve Slezsku nenašel své nástupce, malíř Josef Ignác Sadler (1715 - 1767). Podílel se na výzdobě františkánského kostela v Opavě. Výzdobě zámecké kaple ve Velkých Hošticích, ve farním kostele ve Velkých Heralticích namaloval křížovou cestu. Z jeho díla lze vyčíst „*rokokově podbarvený akademický projev vycházející z neapolské tradice.*“

Ignác Raab, jako jezuitský malíř (1715 - 1787) tvořil svá díla přednostně pro jezuitský konvent v Opavě. „*Raabovo dílo tvoří jeden z mála přímých článků mezi českým uměním a uměním českého Slezska.*“ Působil nejen v českém Slezsku, ale i v oblasti Pruska. „*V jeho díle se mísí vlivy českého a benátského malířství.*“ V jeho pracech a stylu našlo mnoho umělců inspiraci například Ignác Günther, Ferdinand Licht, Johann Franz Klein, Anton Blasch a Franz Anton Sebastini.

Johann Franz Klein (1738 - 1779) pracoval na výzdobě piaristického kostela v Bílé Vodě. Obrazy jsou již malovány v rokokovém duchu ovlivněné tvorbou Ignáce Günthera, Ignáce Raaba a Jahanna Lucase Krackera.⁹

3.4 Inspirační zdroje

Mnoho měšťanských malířů ve Slezsku a na Moravě nacházeli inspiraci v benátské a neapolské malbě 18. století. Zprostředkovatelem byla Vídeň a tamní benátsky orientována skupina umělců.¹⁰ V úplných počátcích tedy ve druhé čtvrtině 18. století, působila na území Rakouska malířská škola vedena Danielem Granem a Pavlem Trogerem. Obě tyto osobnosti měly odlišné pohledy na malbu. Klasicizující styl upřednostnil Gran vyučen v Itálii u Sebastiana Ricciho a Francesca Solimery. U něj rokokový senzualismus korigoval jistý racionalismus. Jeho dílo bylo více klasicizující, se zájmem o literárně alegorickou stránku. Troger vyškolen např. G. B. Piazzetou, do svých děl vnášel dramatičnost a vyhrocenou expresi.¹¹

Zásadní vliv utváření rokokového stylu měla vídeňská malba Maulbertschova. Jeho originální tvorba měla kardinální význam pro umělce činné po polovině 18. století na Moravě a Slezsku. Celým jménem František Antonín Maulbertsch (1724 - 1796) narozen pravděpodobně v jižním Německu, který r. 1739 přesídlil do Vídně a zahájil studium na Vídeňské akademii. Maulbertsch do své malby v průběhu celé kariéry vstřebával různorodé evropské malířské tradice. Paradoxně skloubení všech těchto stylových komponentů v důsledku zapříčinilo vznik jedinečnému a osobitému malířskému projevu. Východiskem bylo jistě umění rodného kraje v okolí Bodamského jezera - jižního Německa. Znatelný je odkaz na severský manýrismus. Jako příklad poslouží postava Krista z výjevu *Zjevení Krista sv. Tomáši* v Brněnském kostele sv. Tomáše (1764), která bez prostorového zakotvení zaujímá nepřirozený takřka taneční postoj. Světelnost a šerosvit Maulbertsch přejímá od mistra Rembrandta. Blízká mu byla také vlámská senzualita. Na

studii si díky učiteli P. Trogerovi osvojil finesy soudobého severoitalského malířství benátského především expresivnější větve (Federico Bencovich, Gianbattista Piazzeta, Gianbattista Pittoni, Giuseppe Bazzani). V tomto ohledu je pravděpodobné, že malíř Itálii navštívil osobně. 50. a 60. léta jsou nejplodnějším obdobím tohoto umělce. Výrazová síla tvorby spočívala v koloritu inspirovaném Benáťany. Živelná barevnost a splynutí barvy se světlem hrají v jeho malířském projevu hlavní roli. Změň barev byla natolik pestrá, že na výřezu drapérie jediné figury je možno zaregistrovat nejen změnu barevného tónu, ale celkovou změnu barvy. Taktéž inkarnáty figur překypují pestrostí od zelených po odstíny béžových tónů. Fresky jsou naplněny expresivní světelnou atmosférou, kterou budoval tzv. barevným světlem. Stírají se hranice mezi hmotou a prostorem, obé je tvořeno barevným světlem užitým v rozličných "hustotách". Výsledný efekt vytváří extatickou změň barev, barevné fluidum a světelnou "potopu", ve které se divák s nadsázkou řečeno topí (*Kázání sv. Petra v Sümegu*). Maulbertschovy fresky se přidržují, potažmo navracejí do tradice tzv. velkého slohu - vrcholného baroka, barokního patosu, expresivity a výrazové naléhavosti (*Zajímání olomouckých kanovníků* - Kroměříž). Ovšem malba závěsných obrazů byla Maulberttschova doména. Rozměrná plátina a užití olejové techniky podnítily neukojenou vášeň rozeného koloristy. Rozehrál jiskřivou, opojující hru barev, které nanášel v rozličných hustotách od lazur až po hutné pastózní nánosy (*Glorifikace sv. Jana Nepomuckého* v bývalém piaristickém kostele v Mikulově, 1759).

Nástup osvícenství v politické sféře ve Vídni nebyl jistě tak radikální, jako v předrevoluční Francii, ale v oblasti umění se první známky objevují již po polovině století. K reformám velkou měrou přispěl Winckelmanův spis *Gedanken über die Nachahmung der griechischen Werke der Malerci und Bildhauerkunst* (1755). Nastal

rok 1770 a Maulbertsch radikálně mění svůj malířský styl. Maluje alegorický obraz *Osud umění*, který u soudobé osvícensky smýšlející kritiky sklízí úspěchy. Maulbertsch se stává členem a radou vídeňské Schmutzerovy akademie. Kompaktnost, uměřenost a přehlednost kompozice, utlumená barevnost zahalena do odstínů šedivých tónů, potlačení světelných kontrastů, na první pohled viditelné zdůraznění hlavních postav je nový malířský projev klasicistní kultury. Dokladem je již zmiňované přijímací dílo nazvané *Osud umění*. Jednoho jediného prvku, totiž magického působení světla na senzibilitu diváka se Maulbertsch nevzdal. Stále jím budoval kompozici i podtrhoval obsahovou stránku. Světelnost v obrazech období klasicismu, je dalo by se s nadsázkou říci alegorií osvíceného, "zářícího" intelektu. Ztratilo svůj dynamismem a dramatičností oplývající naturel prací dřívějších, ale i přes racionalitu a pádnou kompozici si ve svých freskách neustále pěstuje jakési světelné fluidum unášející diváka do neznáma. Asimilace potažmo reakce na novou politicko-kulturní situaci Maulbertschovi nečinila veliké problémy.

Změny pociťovali i oblastních tvůrců lidového rokoka bez akademického vzdělání například I. Günther, F. A. Sebastiny, kteří se s novou dobou, s její nově se konstituující filosofií i myšlením a následnými radikálními proměnami v oblasti malířství snažili taktéž vyrovnat.¹²

První náznaky rokokového malířství na Moravě a ve Slezsku se objevují již ve druhé čtvrtině 18. století. Rekatolizaci a takzvaný "velký sloh" vystřídal aristokratické rokoko. Ovšem v této oblasti po polovině století se projevovalo lidovou, narativní formou a citovou lyričností. Zvláště oblastní, zakázkoví malíři tíhli k epičnosti. Domácí, tedy nevídeňskými představiteli raného rokoka byli Jan Kryštof Handke a brněnský J. J. Etgens, kteří se vyrovnali

s malířským umem a invencí vídeňských mistrů povolaných na Moravu.

Inspirací pro opavského malíře Ignáce Günthera byli tři nepřiliš známí představitelé moravského rokoka ovlivnění Vídní. Jmenovitě: Franz Anton Sebastini, Ignác Oderlický a Josef Havelka. Řadí se spíše k provinciálním umělcům druhé poloviny 18. století. Náročný a prozářený kolorit jejich děl kontrastuje s kompozičními chybami, naivitou a lidovostí. Z malířských prací Sebastiniho i Havelky sálá expresivita a dramatičnost, kterou Güntherovy obrazy postrádají. Všichni tři umělci mají společný negativní postoj k dobovému akademismu a upřednostňují rokokový subjektivismus, především znatelný u F. A. Sebastiniho. Tvarová deformace, naturalismus barvy, mírný příklon k eklektismu a historismu jsou znaky rokokového subjektivismu. Tento fenomén byl spíše záležitostí oblastních často dosud neurčených malířů, než významnějších moravských umělců.¹³

Ignác Günther se mohl s pracemi F. A. Sebastiniho setkat například v Široké Nivě ve Slezsku, kde namaloval roku 1779 pašijový cyklus.¹⁴ Dále také na zámku hraběte Chorinského z Ledské ve Velkých Hošticích u Opavy. Bohužel se díla do dnešní doby nedochovala. Místo narození Sebastiniho nebylo doposud zjištěno. První známé práce souvisely s prostějovským klášterem Milosrdných bratří, malby dokončil r. 1757. V letech 1757 - 1765 nejsou známé žádné informace o pohybu Sebastiniho. Po roce 1765 nacházíme viditelné vylepšení výtvarné kvality díla. Příčinou může být kontakt s vídeňským malířstvím. Po roce 1765 navázal významné kontakty s majetnými šlechtickými rody na Moravě i ve Slezsku: Antonín hrabě Salm - Reifferscheidt, kde pracoval na výzdobě zámku v Rájci a dříve uvedený hrabě Chorinský. V 70. letech pracoval na panství hrabat Chorinských ve Velkých Hošticích, kde vytvořil freskovou výzdobu farního kostela. Krom

Sebastiniho se na výzdobě podílel Ignác Raab a F. V. Korompay. Dále působil v pruském Slezsku, Horním hlohově, Krnově a v Krnově - Kostelci, kde se dochoval obraz sv. Benedikta. 70. a 80. léta byla ve znamení častého putování za prací mezi Moravou a Slezskem. Závěr jeho tvorby, dalo by se říci i celá periodizace jeho díla kopíruje vývoj tvorby Ignáce Günthera. Jistě jej ovlivnila i smrt manželky. Mizí živá rokoková barevnost. Malíř se snažil vyrovnat se s nastupujícím klasicismem.¹⁵

4. Život Ignáce Günthera

4.1 Životopis

Ignác Günther, křtěný Kašpar Ignác. Malíř pocházející ze známého opavského malířského rodu Güntherů, povolání a nadání se v jeho rodině dědilo. Syn z prvního manželství Kašpara Rudolfa s Annou Veronikou. Narozený v Opavě 8. 7. a zemřel 6. 7. 1807 tamtéž.¹⁶ Vyučil se v dílně svého otce. Po absolvování tovaryšského vandru se navrátil zpět do rodného města a působil v otcově dílně. Po smrti otce roku 1756 se stal opavským měšťanem a získal za 700 rodný dům v Solní ulici, ovšem 1. 8. 1758 jej prodal a nadále v něm žil v nájmu, jako tzv. neosedlý měšťan bez vlastního domu. Güntherovou ženou se stala 19. 1. 1756 Jana Kucnerová, dcera zednického mistra a stavitele Kašpara Kucnera. Z osmi dětí tři zemřely nedlouho po narození. Ignác Günther byl jakožto i ostatní místní malíři povinen zákonem platit třídní daň professionalistů. Částka se odvíjela od výše ročního výdělku. „*V letech 1764 - 1765 platil 2 zlaté ročně, měsíčně 10 krejcarů, kdežto méně úspěšný malíř Pavel Burkhart platil r. 1764 1 zlatý, měsíčně 5 krejcarů a v r. 1770 pouze 45 krejcarů ročně pro malé výdělky.*“ Proto je zřejmé, že v rozmezí těchto let neměl Ignác Günther o malířské zakázky nouzi. 19. 10. roku 1775 se ovdovělý Günther oženil podruhé s dcerou olomouckého měšťana Marií Antoníí Fingerovou. Z tohoto svazku mezi lety 1776 - 1778 se narodilo pět dětí, tři po narození zemřely. Zatímco v osobním životě se příliš šťastných událostí neodehrávalo. Naopak tomu bylo v životě profesním. Jeho výdělky byly natolik dostačující, že

zakoupil přepychový šenkovní dům v Ostrožné ulici č. p. 249 za celkovou sumu 1200 zlatých. Dům sice tentýž rok prodal, ale zřídil si zde vlastní byt.¹⁷ „*Güntherovo sociální prostředí se obráží ve volbě kmotrů. Byli to takřka vesměs opavští živnostníci. Při křtu posledního děcka již 61 letého Günthera jsou jako kmotři zapsáni chudí lidé z opavského městského špitálu. Zvat nemajetné chovance špitálů za kmotry bylo zvykem v aristokratických a patricijských kruzích – děti tak měly již do vínku získat pokoru, jež byla považována za příznačnou vlastnost chudšasů. Zdá se, že Güntherovi tak chtěli napodobit zvyklosti vyšších společenských vrstev.*“¹⁸ Po roce 1757 namaloval přes 200 obrazů. Repertoár měl široký. Zakázky se kupily, jak ze strany církve pro kterou vytvářel obrazy křížových cest a oltářní obrazy. Například opavští jezuité po ukončení působení kolejní činnosti roku 1773 umělci dlužili za odvedenou práci od roku 1769 500 zl. a spláceli mu z této částky 4% úrok. Nejen církevní řády, ale i opavští měšťané zahrnovali Günthera četnými objednávkami. Vytvářel pro ně obrazy světců pro jejich soukromou zbožnost, stoupala poptávka i po portrétech.¹⁹

4.2 Ignác Günther jako představitel lidové větve rokokové tvorby

V druhé polovině 18. století začalo umění více vstřebávat podněty lidové výtvarné představitivosti než dřívější „velký sloh“. Zapříčinil to ústup šlechty a rozrůstání měšťanské vrstvy. Důležitý podíl na rozvoji měst a venkova měl průmysl a zemědělství. Sociální změny ve společnosti a vzrůstající význam lidu umožnil následný rozkvět lidového umění. Tedy rokoko vzniklo v aristokratickém prostředí, ale její lidová větev se konstitovala

ve městech a na venkově.

Představitelé tohoto uměleckého odvětví pocházeli ze střední sociální vrstvy. Většinou vlastnili svůj měšťanský dům a zřídili si či zdědili menší malířskou dílnu. Působili ve městech, jako drobní živnostníci a nezdírali se přijímat i zakázky podřadnějšího charakteru například výmalbu pokojů. Kromě Ignáce Günthera se do této skupiny tvůrců působících převážně v oblasti Slezska Josef Havelka a Ignác Oderlický.

Hlavním rysem této tvorby je líčení biblických příběhů bez rozjímavého přízvuku. Jde o snahu podat je divákovy, jako by to byly reálné události všedního života. Umělec upozadí vnitřní smysl biblického děje. Naopak se soustředí na srozumitelný a názorný výklad legendárních událostí, který v této formě může vyznít naivně. Například v pašijových cyklech zcela jasně definovali kladné postavy, které soucítí s Kristovým utrpením od záporných figur. Charakter a emoce postav jsou v obrazech snadno čitelné. Záporné postavy bývaly přehnaně karikovány a vyznačují se svou groteskností. Exprese a výrazová přepjatost v tomto podání není výrazem sebevyjádření, ale opět napomáhá snadnější srozumitelnosti. V dílech se objevuje rokokový zájem o žánrové motivy a malířský detail. U Günthera se projevil v postavě malého chlapce, který se objevuje hned v několika zastaveních všech křížových cest. Reminiscence na narativní středověkou malbu nalezneme v lidové rokokové malbě, umělci seskupili dějových fází do jednoho obrazu. Tvorba lidové větve rokoka byla intimní, věcná a povídavá.²⁰

4.3 Dílo Ignáce Günthera - periodizace a rozbor

4.3.1 Počátek tvorby

Do dnešní doby se nám zachoval pouze zlomek z jeho díla. Značnou část tvoří oltářní obrazy a z pozdějších let časté křížové cesty. Do mozaiky musíme zařadit jistě nemalé množství měšťanských portrétů, které dosud nebyly objeveny, jelikož Ignác Günther jako malíř tvořil více než půl století v měšťanském prostředí doznívajícího baroka. Pole jeho malířské působnosti se omezuje pouze na širší území svého rodiště. V sedmdesátých letech se jeho věhlas rozšířil do oblasti Hlučínska a Horního Slezska. Přijímal většinou zakázky na výmalbu oltářních obrazů. V 80. a 90. létech pracoval vesměs pro Těšínsko – diecési vratislavskou. Od počátku 80. let začal pracovat i pro druhou část Vratislavské diecéze tvořil tedy i na Jesenicku. Počtem zakázek zastínil malíře, jako byli Ignátz Chambrez, Jan Heymann či Josef Schneider.²¹

Na rozdíl od většiny scestovalých současníků nemohl získat potřebnou přímou vizuální zkušenost a inspiraci ze zahraničí, proto jej řadíme do skupiny regionálních malířů, jako například Ig. Oderlický a J. Havelka, kterým se nepodařilo dosáhnout na celistvou a důkladnou malířskou přípravu. Günther nabyl vzdělání pouze v opavské dílně svého otce. Z toho vyplývá nedostatečná znalost anatomie, kresby a kompozice. Snad i proto jeho malby oplývají kouzlem naivní lidovosti, opakovanou typickou tvářmi, půvabem, hravostí a povídavostí scén. V sedmdesátých letech se poněkud opožděně prostřednictvím umělců školených ve Vídni a působících ve Slezsku, například díky J. Sternovi a I. Raabovi do

jeho tvorby se vloudil z Benátek pocházející rokokový luminismus.

4.3.2 Tvorba mezi léty 1750 - 1770

Hotovým malířem byl jistě již ve čtyřicátých letech, ale v té době zde působili proslulejší malíři se zavedenou reputací kvalitních zakázkových malířů, Anton Ernst Beyer (1704-1773), Josef Lassler (1699-1777). Teprve po ústupu obou malířů do ústraní v sedmdesátých letech 18. století, mohl Günther projevit svůj talent. Práce z let padesátých se nedochovaly. Nejranější malby, tři závěsné obrazy určené pro dva boční oltáře (inventář kostela 17. 11. 1804) – sv. *Jana Nepomuckého*, sv. *Josefa* a sv. *Anny*, určené pro farní kostel v Hrabyni z roku 1754 (podle kvitance z 23. 9. 1755) jsou nezvěstné.²²

Pouze fotokopie z pozůstalosti J. V. Brauna dokládá původní podobu dvou obrazů z počátku šedesátých let. Znázorňují sv. *Floriána* a sv. *Vavřince*, které pro kostel sv. Jana Křtitele, dle nápisu na zadní straně namaloval v roce 1760. V roce 1928 díla restauroval A. Zdrázila.²³ Dnes jsou fotografie uloženy ve sbírkách Slezského zemského muzea. Pod postavou sv. Floriána namaloval vedutu města, konkrétně část s kostelem sv. Jana Křtitele s johanitskou komendou.²⁴ Pro tentýž kostel vytvořil dva obrazy pro hlavní oltář. Scéna znázorňující *Křest Páně* zdobí střed oltáře. V toku řeky stojí Kristus oděný v bílé roušce. Po levé straně stojí hřmotná postava Jana Křtitele s kožešinovým pláštěm a křtí Krista, která polévá Krista vodou z mušle. Nad Kristem se vznáší holubice Ducha Svatého se skupinou andělů. Jeden se odhodlaně odpojil a odlétá z houfu. Vpravo v pozadí, v modrém plášti umístil postavu anděla. Většina malířských detailů, například modelace těl odpovídá Güntherově rukopisu. Bohužel restaurování pozměnilo původní vzhled některých postav andílků.

Vyobrazení *Boha Otce*, jako starce v bílých šatech a modrém plášti umístil do nástavce oltáře. Malíř se inspiroval postavou Boha Otce z obrazu Antonína Bayera „*Zvěstování*“ v Jemielnici. Žezlo má opřené o zeměkouli, kterou nese anděl. V oblacích poletují andělci, opět zrestaurováni. Celá scéna hýří dynamikou díky gestům Boha Otce a postavičkám andělů.²⁵

Nedochovala se freska *Korunování Panny Marie se sv. Trojicí* v kapli sv. Anny na Kylešovské ulici v Opavě, malovaná 9. srpna 1755 podle dochované kvitance za 3 zl. Kvitanci na příjem peněz stvrdil podpisem 23. 9. 1755 a podepsal se Ignatz a Günther. Další freskový obraz *Zjevení na hoře Tábor* ve farním kostele v Jaktaři v Opavě, byl přelíčen roku 1853. Ve farní kostel v Moravici na Vítkovsku vytvořil oltářní obraz *sv. Jakuba a sv. Filipa*, (Inventář kostela z 1. 11. 1804), jenž byl roku 1840 nahrazen jiným dílem.²⁶ Rovněž se nedochoval obraz *Panny Marie* z r. 1766 z kostela v Pitárném.²⁷

Prvním fyzicky dochovaným raným dílem, je obraz *Pohled na panství Štáblovice* je to sakrální malba spojena s vedutou. V 18. století dosti oblíbený typ malby. Když hrabě Maxmilián Jindřich Sobek z Konic r. 1759 nabyl toto panství, Günther na počest namaloval tento obraz. V horní části obrazu se na oblaku vznáší skupina světců v čele se sv. Floriánem, dole zobrazil vedutu obcí Štáblovice, Mikolajice, Uhlířov a erb Sobkú s datem 1758.²⁸

Také namaloval *Vyučování Panny Marie* v poutním kostele v Krnově z roku 1765. Sv. Anna sedí v křesle a s mateřskou péčí se věnuje malé P. Marii usazené na matčině klíně a čte. Na spodní partii obrazu umístil malíř košík s šitím a do pozadí namaloval postavu sv. Jáchyma. Světlo se koncentruje na postavu maličké P. Marie i barevnost této postavy je svěžejší než ostatní zemité tóny v obraze. Bělostná pleť a bílá košilka kontrastuje s růžovými šaty a modrým pláštěm, vlasy zdobí modrá stuha s růží. „*Mariina*

postavička je poněkud vysunuta ze středu obrazu. Posunutí dodává obrazu malebné asymetrie, jež nepříznačnou vlastností rokokového malířství, stejně jako je pro ně příznačné rodinné ovzduší scény. Malířské zpracování však nepostrádá chyb, zejména ve stavbě rukou a tváří, také vedení štětce není bezpečné a energické. Zdařile je malován vlastně jen růžový živůtek a zejména bílý rukáv Mariin, jež jsou podány se zájmem o materiál a se smyslem pro pastosní, robustní štětcový rukopis.“²⁹

4.3.3 Tvorba mezi léty 1770 - 1780

Léta padesátá a šedesátá spadají do Güntherova prvního období, kdy jeho malířský výkon vykazoval spíše průměrné kvality, ale nepostrádal jistou zručnost. Usuzovat můžeme pouze ze vzorku prací, které se dochovaly. Průlom nastal na počátku let sedmdesátých. Buď na předchozích obrazech spolupracoval s dílnou, nebo Güntherův malířský um zaznamenal jisté zlepšení. Důkazem je první známá křížová cesta vytvořená pro hřbitovní kostel Nanebevzetí Panny Marie ve Vítkově z roku 1771. Ikonografie zastavení se téměř shoduje s křížovou cestou umístěnou v kostele v Opavě-Kateřinkách. Dnes je připisována malíři školenému na vídeňské akademii Johannu L. Krackerovi, dílo vzniklo roku 1761.³⁰ Zatímco J. L. Kracker své výjevy tvořil v sentencích pozdního subjektivně laděného rokoka, kde uplatňoval zvýšenou dramatičnost, množství světelných a barevných kontrastů, karikované tváře záporných postav - biřiců. Ignác Günther maloval spíše zlidovělé, ustálené typy figur a líbivé tváře, užíval pestrou paletu barev. Celek působí až naivním dojmem, postrádá divadelní dramatičnost Krackerovy tvorby. Čímž se řadí do proudu rokoka vrcholného. Snad jeden detail, podružná

postava malého chlapce malována děleným rukopisem, která prostupuje většinou zastavení (I., III., VII., IX., X.). *„Je-li přesto vyzdvižena nad ostatní postavy a povýšena na malířskou pointu obrazu, pak je zřejmé, že malířův zájem o kuriosní dějový detail, o barevně zajímavý motiv, znamenal víc než objektivní potřeby děje a že v tomto ohledu pronikl do jeho díla tzv. pozdně slohový subjektivismus.“*³¹

Lidovost Křížové cesty z Vítkova dodává lehce primitivní kresba. Malby se naopak vyznačují dobře zvládnutým koloritem. Ve výstavbě kompozice nalézáme reminiscence ve středověké malbě, což podporuje ještě více naivitu a lidovou řeč díla. Tvůrce stavěl figury v obrazech nad sebe, v tomto jistě hrál důležitou roli i mírně stoupající terén. Jindy s přemírou užil zajímavých motivů bez ohledu na celek. Přes drobné kompoziční chyby je křížová cesta z Vítkova nejzdařilejší a všechny zastavení mají stejnou kvalitativní úroveň. Ve stejném duchu maloval I. Günther další dvě křížové cesty rovněž z let sedmdesátých. Křížovou cestu z kostela sv. Jana a Pavla v Místku datovanou do r. 1774 a křížovou cestu z roku 1775 v kostele sv. Bartoloměje v Odrách. Společným jmenovatelem pro všechny křížové cesty je postava malého chlapce. Malíř jí věnuje nevídanou pozornost, výjevy jsou více propracované s nápadnější barevností a silnější ilusivností, především v místecké křížové cestě. Malby provází i jistá míra rokokové stylizace viditelná na štětcovém rukopisu, který v určitých partiích užívá obloučků a klikatek. U oderských zastavení není prosazování motivu figury příliš znatelné, ale nelze popřít. Ve vítkovském a místeckém cyklu upřednostňuje všechny čtyři scény s chlapcem (zastavení III., VII., IX., XI.). XI. *„Zastavení (Přibíjení) je obdobně jako v Odrách prosyceno chladným, modravým ovzduším, studené šedavé tóny dodávají nápadné vzdušnosti také III. zastavení. VII. a hlavně IX. Zastavení je*

*prozářeno nazlátlým světlem, jako by září zapadajícího slunce. Vskutku pěkným barevným detailem, plným svěží živosti, je pestře barevný hošík před žlutým praporem, doslova oblitý zářivým ovzduším. Cyklámově růžová barva kabátku je téměř pohlcena světlem, bílá košilka přímo svítí, ruměnná tvářička je zbarvena odleskem žlutavého praporu.*³²

Do Güntherova repertoáru sedmdesátých let patří celá řada oltářních obrazů. Obraz sv. *Barbory* z kostela Nejsvětější Trojice v Nových Lublicích, z počátku sedmdesátých let. Světice klečí v oblacích. Levou dlaň má položenou na hrudi, v pravé ruce třímá kalich, ke kterému vzhlíží. Je oděna do bílých šatů bohatě řásněných šatů a zlatého pláště. V horní světlé části obrazu umístil andílky, v dolní poletuje jeden anděl s palmovou ratolestí. Obraz opět provází rokoková klikatka.³³ V kostele vytvořil obraz *Nejsvětější Trojice* pro hlavní oltář a obraz *Umírající sv. Josef* pro druhý boční oltář, (inventář kostela 24. 11. 1804).³⁴ Bohužel obraz *Umírajícího sv. Josefa* se do dnešní doby nedochoval, obraz *Nejsvětější trojice* byl v roce 1930 zakoupen do sbírek Slezského muzea. Scéna zobrazuje v podstatě korunování Panny Marie. Světice v žlutých oblacích v bílých šatech a modrém plášti přijímá korunu od Boha Otce situovaného do prostoru nad P. Marií. To vše za asistence Ježíše Krista umístěného do pravé části výjevu. Jeden anděl ze skupiny andílků poletujících v oblacích drží v rukou kříž. Jedná se o svěží, uvolněnou malbu, narušenou pouze na první pohled zřetelnými proporčními hrubkami u figur Boha Otce a Ježíše Krista.³⁵

Farní kostel v Budišově 1770 vlastní tři Güntherovy díla. Obraz sv. *Barbory*, oltář bočního oltáře sv. *Jan Nepomucký, Kristus jako dobrý pastýř*. Do obrazu umístil polopostavu mladé krásné plavovlasé světice s korunou na hlavě, zdobenou perlami, která je oděna do dobových šatů drží v rukou kalich s hostií. V tomto díle

si dal záležet na detailní propracování oděvu. Postava sv. Jana Nepomuckého z dalšího Güntherova obrazu se vznáší v oblacích. Oděn je do tradičního roucha. Anděl umístěný diagonálně ve spodní části obrazu přidržuje mračna a druhý anděl nese kříž. Ve scéně poletují další andělé, kteří nesou světcovy atributy. Z pozlaceného kovu jsou vytvořeny hvězdy kolem světcovy hlavy a dvě postavičky andělů nesoucí nápisovou pásku a korunu. Poslední malba zobrazuje polopostavu Krista jako dobrého pastýře. Oblečen do červeného roucha a v ruce třímá poutnickou hůl.³⁶ Naproti oltáři sv. Floriána je umístěn oltář anděla strážce. *„Obraz představuje anděla, jenž pachole skrze symbol těla, světla a ďábla bezpečně za ruku vede a pochází od opavského malíře Ignáce Günthera, který ho nákladem Rocha Jaroše a Kašpara Radochy zhotovil. Sochy sv. Rocha a Šebestiána po stranách řezboval Frant. Tyč na Hukvaldech. Nad andělem strážným nalézá se obraz sv. Josefa, pěstouna Ježíše Krista.“³⁷*

Oltářní obraz *Anděl Strážce* z farního kostela v Místku, se mírně vymyká malířskému projevu I. Günthera, ale o jeho autorství svědčí zápis farní kroniky z roku 1793. V dramatické scéně podpořené nadpozemskými světelnými odlesky stojí v diagonále pojatý Anděl Strážce, zde prvně oděn do elegantně pojatého oděvu, v bílých šatech a zlatých střevících. Anděl ochraňuje dvě děti. Napravo stráží hocha v červených šatech od monster umístěných v dolní části malby, zatímco v náručí chová dítě zabalené do modrého pláště. Nad celým děním dohlíží Boží oko v oblacích s anděly. V draperii užil znova oblíbenou klikatku, dělený rukopis a v obou postavičkách dětí užil svou typiku hochů z křížových cest.

Obraz sv. Josefa je umístěn v nástavci oltáře. Sv. Josef oděn do modrého roucha s hnědým pláštěm ochranně objímá malého Ježíška, který stojí vedle něj a tryská z něj nadpozemská záře.

Před světcem leží vyskládané tesařské nástroje. Z nebeské atmosféry vykukují hlavičky andělů.³⁸ Jeho malířská podstata kopíruje sv. *Barboru* v kostele v Nových Lublicích. Intimní rokokový projev prostupuje barevností, užíval teplé barvy zastřené šedavěhnědým šerosvitem. Oba obrazy vytvořil roku 1774.³⁹

Pro kostel sv. Bartoloměje v Odrách namaloval kromě dříve zmíněné křížové cesty, roku 1773 obraz sv. *Jakuba* pro hlavní oltář. Dále pak obrazy pro boční oltáře, r. 1774 *Vyučování Panny Marie* a obraz sv. *Jana Křtitele*. Stylisticky můžeme hodnotit pouze kompozici, jelikož všechny obrazy byly zcela přemalovány.⁴⁰

Obraz *Panny Marie Pomocné* z farního kostel sv. Prokopa v Komárově u Opavy z r. 1774 je Nejméně kvalitní dílo sedmdesátých let.⁴¹ V dolní partii obrazu leží nemocný, nad ním na oblaku klečí P. Marie s cedulí, kde je napsáno „ab ira tua“. Nad Marií zapisuje andělíček její přímluvu. Celý výjev se nese v jednodušném hnědavém tónu. Fyziognomie figur postrádá konstrukční jistoty. Dostatečně vymodelována je pouze postava nemocného.

V Kapli sv. Kříže ve Lhotce u Vítkova nalezneme obraz sv. *Kříže*, malovaný roku 1777 je pozoruhodný, v období rokokové estetiky je unikátní svou detailně propracovanou a složitou křesťanskou ikonografií. Snad se zde objevují pozdní dozvuky protireformace. V horní části o obrazu namaloval ukřižovaného Krista nad něj holubici Ducha svatého. Po stranách v tradičním vyobrazení stojí P. Marie a sv. Jan. Máří Magdaléna klečí a objímá Kristovy nohy. Pod křížem drží tři andělci na oblaku kosti, šípy a meč. V levém horním rohu otevírají bránu do nebe andělé v opozici - diagonálně anděl zvedá poklop do pekla. Kolem se rozehrává bohatý ideový motiv Kristova Vykupitelství. Jeho krev stéká na zeměkouli, ve které se zrcadlí figury Adama a Evy, postavy prvotního hříchu. Zeměkoule, zde symbol lidstva. Sedí na ni Bůh Otec a otírá krev,

aby odkryl čísla vyjádřený počet hříchů, které Ježíš vykoupil svým utrpením. Na něj se sklání archanděl Michael, v ruku drží své atributy váhy a meč.⁴² Nápadně se podobá postavě Anděla Strážce z roku 1774, kterou maloval pro farní kostel v Místku.⁴³ Na levé straně klečí pod křížem žena s vavřínovým věncem, symbol Církve a drží mísu, do níž tryská opět Kristova krev. Vážnost motivu zjemňuje dle rokokové estetiky, naivně líbeznou postavou archanděla s vlajícím pláštěm, malovanou téměř průsvitnými tóny. Oblíbená a dosud hojně užívaná rokoková klikatka. Svěží a radostnou barevnost andílků.

Z archivních záznamů víme o dalších Güntherových malbách z let sedmdesátých. V roce 1777 obraz *sv. Jakuba Staršího* v Mlodé Visle a obraz *sv. Barbory* v lokalitě Grodziec.⁴⁴

4.3.4 Poslední tři desetiletí – období 1780 - 1807

V posledních třech desetiletích nastala určitá změna v malířském projevu I. Günthera, ale nemůžeme tvorbu těchto let nazvat úpadkovou. Z malířovy strany nastala snaha přizpůsobit se novým podnětům, nové době.

Přelom dvou epoch, feudálního baroka a nově nastupující měšťanské kultury. Dale také osvícenská ideologie a josefínské reformy přinesly do Opavy od roku 1782 postupné uzavírání klášterů, což pro uměleckou sféru zapříčinilo ztrátu objednavatelů a přísun financí. Právě pro církvev a aristokracii, tedy představitelé starého řádu Günther z velké části pracoval. Vymizení barokního senzualismu a snaha přizpůsobit se striktní, empirické a racionální klasicistní malbě ubrala některým jeho scénám na improvizaci. Svěží a uvolněný malířský rukopis dříve hojně užívaný, dokázal maskovat některé kresebné nedostatky. Z pašijových cyklů zmizel i

odlehčující luminismus. Pozvolna začal strohý lokální kolorit nahrazovat líbivou rokokovou barevnost. Za účelem konkretizovat a jasně vymezit tvar ve jménu nové estetiky, přestal uplatňovat rozvolněnou modelaci tvarů. Maloval jasné tvrdé kontury. Předměty nebo postavy v pozadí, jenž hrály ve výjevu vedlejší roli, dříve na plátno načrtnul a nahodil pouze v odlehčené skicovitě formě letnými barevnými skvrnami. Celek proto působil vyváženě a nenuceně. V dílech pozdějších let až křečovitě propracovával veškeré detaily, drapérie a figury se stávaly statictější, tvrdší a strnulejší. Tyto atributy především náleží křížovým cestám malovaných na přelomu století.

Avšak i v tomto složitém období stále získával umělecké zakázky. Zajímavé je srovnání četných zakázek na pašijové cykly a oltářní obrazy, kdy v malbách křížových cest se Günther držel svých ustálených kompozic, inspirovaných pašijovým cyklem z roku 1761 J. L. Krackera z kostela sv. Kateřiny v Opavě - Kateřinkách,⁴⁵ které neustále opakoval a měnil ve scénách pouze drobné snadno přehlédnutelné detaily. V některých zastaveních se projeví nedostatky v kresbě i barevnosti. Dalo by se soudit, že mu při tvorbě na tomto rozsáhlém typu, ve své podstatě „sériových“ prací vypomáhala dílna, jelikož ve většině malých provinčních kostelíků promlouvaly k věřícím právě obrazy křížové cesty. Tudíž by mohlo být reálné, že autory některých slabších zastavení by mohli být členové jeho dílny, kteří se přesně drželi Güntherových předloh. Vzhledem k pokročilému věku umělce by tato varianta mohla být reálná. V porovnání s vynikajícími pašijovými cykly z let sedmdesátých, které tvořily stěžejní složku v jeho díle, obrazy naplnil barvitým rokokovým vypravováním a lidovým naivismem, v pozdní tvorbě něco ztrácí.

V oltářních obrazech více méně udržoval svůj malířský standart. Obrazy jsou propracovanější, v některých případech užíval stále luminismus a skicovitost formy.

4.3.5 Porovnání Křížové cesty J. L. Krackera z r. 1761 s pašijovými cykly I. Günthera

J. L. Kracker přední malíř středoevropského baroka, rakouský rodák vyškolený na vídeňské akademii v Trogerově a Mildorferově duchu, který podle Winterhaldera převýšil tvorbu F. A. Maulbertsche. Tvořil své vrcholné monumentální práce 50. A 60. let na našem území, později na Slovensku. Svou plodnou kariéru završil v Maďarsku, kde dostal funkci dvorního malíře a uměleckého poradce tamního biskupa. Kromě vlastní invence, se často inspiroval grafickými listy a předlohami přených malířů benátského settecenta Ricciho, Pittoniho a Piazzetty.⁴⁶ Jeho malířský um se projevil v bohaté škále fyziognomií, také měl velkou zkušenost na poli freskové malby a bravurně kombinoval tenké barevné nátěry s hutnými pastózními.⁴⁷

Roku 1761 obdržel Kracker zakázku od opavských františkánů. V Opavě vytvořil pašijový cyklus, který se nachází v lodi kostela sv. Kateřiny v Opavě-Kateřinkách. Právě tento cyklus inspiroval I. Günthera. Dalo by se říci, že jej takřka zkopíroval. Pro všechny své křížové cesty užil totožné motivy, částečně i barevný rozvrh zastavení, kompoziční řešení v podstatě převzal celá kompoziční schémata. Pouze v případě *XII. zastavení* Günther použil svou vlastní invenci a kompozici navrhl. Namísto Krackerovy centrální kompozice, kde Kříž s umírajícím Kristem zabírá střed obrazu a pod něj umístil pouze hlavy biřiců, vzhlížejících ke Kristu. Günther v tomto zastavení zvolil tradičnější schéma s P. Marií a sv. Janem, kteří stojí ve vyprahlé krajině s tmavými bouřkovými mračny,

pouze v pozadí vyčnívá část budovy. Umírající Ježíš díky chybné perspektivě působí ve *XII. zastavení* vždy subtilněji než robustní postavy P. Marie a sv. Jana.

Scénu v *VII. zastavení* znázorňující Kristův druhý pád, Günther pouze zrcadlově obrátil.

Schéma kompozice *XIII. zastavení* zachoval dle vzoru Krackera, ale obměnil gesta a pohledy postav. V Krackerově *XIII. zastavení* seřadil figury aktérů strměji za sebe, což vytváří jasně čitelnou diagonální kompozici vedenou z pravého dolního rohu směrem vzhůru. Dokonale vykreslil, s nadsázkou řečeno "riberovsky" podanou anatomii těla mrtvého Krista. Perfektně zvládnul muskulaturu, mrtvolně šedou barvu inkarnátu i bezvládné tělo s podlomenými koleny. Marie citlivě pohlíží na Ježíše, jehož zhrouceně tělo ochranitelsky uložila do svého klína a chystá se jej pohladit. Ze všech stran jej objímá anorganicky pojatá, bohatě řásněná drapérie. Za P. Marií klečí v červeném plášti s rozpaženou levou paží sv. Jan, který vzhlíží k nebi. V Güntherově scéně se sv. Jan v totožné pozici dívá na mrtvého Krista a P. Marie s otevřenou náručí prosebně vzhlíží k nebesům. Poblíž Marie se vzduchu vznáší meč, který míří na její hrud' a narativně znázorňuje Mariinu bolest. Popředí rozšířil o plochu, kde na zem umístil vedle sebe vyskládané nástroje Kristova umučení.

V podstatě ve všech výjevech Günther rozšířil prostor scény, Krackerovy kompozice jsou stísněnější, shromážděné figury zabírají všechn prostor, proto obrazy působí na diváka naléhavým dojmem. Günther sice citoval Krackerovu koncepci pašijového cyklu, ale malířsky jej podal zcela odlišně. Kracker vyškolený malíř disponoval větším množstvím různorodých fyziognomií, které v cyklu použil. Záporné postavy vynikají svou přemrštěnou bizarností vesměs koncipované jako karikatury, jak výrazy krutých tváří, tak úmyslně zdeformované partie těl. Vše je

malováno uvolněnými, svižnými tahy. Malbu ožívují kontrasty stínu a světa, především na bohatě řásněných oděvech. Teatrálně a efektně působí ostře zalamovaná drapérie, na kterou užil mnoho barevných valérů. Excelentně ztvárnil postavu Krista, jenž na první pohled reálně prožívá bolest a utrpení. Což se projevilo v jeho výrazu tváře, gestech a barvě inkarnátu. Divák emocionálně prožívá všechna zastavení s ním. Pozoruje, jak Kristus s každou další ránou postupně slábne. Günther tyto niance v rámci prožívání Kristovy bolesti nepřevzal. Například v VIII. a VI. zastavení, jako by Kristus necítil tíhu kříže i z výrazu tváře není znatelné utrpení.

Günther převzal fyziognomii některých karikovaných figur. V rámci nové estetiky přestal užívat šerosvit, dělený rukopis, ale jasně definoval kontury a obrysy postav. Proto v Güntherových obrazech karikované figury působí těžkopádně a ztrácejí lehkost malířské improvizace. V Krackerově cyklu tyto cílené anatomické chyby karikovaných figur obohatily, ozvláštnily a podpořily dramatické vyznění malby. Nejzdařilejší ze všech Güntherových zastavení je vždy I., II., XIV., kde částečně zachovává lehkost formy. V ostatních se projevila malířova snaha o diametrálně odlišnou techniku malby v rámci nové estetiky, kterou začal uplatňovat v některých obrazech osmdesátých let a rozvíjel ji v dílech pozdějších. Načež vyniká lidovost a naivní líbivost maleb.

4.3.6. Katalog prací z let 1780 - 1807

Ignác Günther

(8. 7. 1727 Opava - 6. 7. 1807 Opava)

Oltářní obraz sv. Mikuláše [01]

[počátek osmdesátých let 18. Století]

Olej na plátně, 330 x 173 cm, značeno dole uprostřed, signatura špatně čitelná.

Provenience: farní kostel sv. Mikuláše v Březové u Vítkova, okres: Opava, kraj: Moravskoslezský.

Umístění památky v objektu: na hlavním oltáři.

Stav: plátno bylo silně poškozeno a uloženo na oratoři kostela. Dnes po restauraci r. 2001 ak. mal. Blankou Valchařovou je opět v dobrém stavu.

Popis: rám je profilovaný zdobený rokokovými zlacenými ornamenty, vnitřním lišta je také zlacená. Spodní lišta v rozích konkávně zakřivená. Horní část je konvexně a konkávně prohnutá.⁴⁸

V centru stojí sv. Mikuláš z Myry. Oděn do biskupského oděvu bílé alby, kasule, štoly, mitry a modrého z rubové strany rumělkového pluvíálu. Stojí v kontrapostu, pravá noha uvolněná. V levé ruce drží berlu a rozevřenou knihu se třemi jablky. Pravou položil na hrud'. Prostředí obrazu tvoří přírodní scenérie. Vedle světce vlevo se pase dobytek, na druhé straně září žitné pole. V dáli si pohrává rozbouřené moře s lodí. Nadpozemský prostor vyplňuje Boží oko a andělé sedících na žlutých oblacích.

„Obraz je malován děleným rukopisem, přičemž zejména šat je zpracován s výrazným smyslem pro kvalitu materiálu. Připočteme – li k tomu rokokový půvab a grácii gest, můžeme obraz zařadit mezi kvalitnější část Güntherovy tvorby.“⁴⁹

Pozadí svou barevností odpovídá obrazu sv. Jakuba z roku 1782

ze hřbitovní kaple v Hradci nad Moravicí. Ovšem zde dokonale zvládnutý oděv světce malovaný v lokálních barvách kontrastuje s hnědavými tóny pozadí. Malbu také obohatil o nápadnou přírodní kulisu. Perfektně ztvárnil rozbouřené tmavě šedé moře s kymácející bárkou ve vlnách a dobytek za světcem. Přesná anatomie obou krav i pozice, kdy jedna je uvelebená v trávě. O druhou se lenošivě opřel pasák v modrém šatu a čepci s dlouhou dřevěnou holí opřenou o předloktí. Právě tyto drobné detaily dokazují Güntherovu vynikající pozorovací schopnost okolí, především přírody.

Ignác Günther

(8. 7. 1727 Opava - 6. 7. 1807 Opava)

Soubor čtrnácti obrazů Křížové cesty [02-29]

[počátek osmdesátých let 18. Století]

Olej na plátně, 116 x 77,5 cm. Nesignováno

Provenience: farní kostel sv. Mikuláše v Březové, okres: Opava, kraj: Moravskoslezský.

Umístění památky v objektu: v technickém depozitáři za retabulem hlavního oltáře, část maleb v restaurátorském ateliéru v Opavě.

Stav: V současné době cyklus postupně restauruje akad. mal. Romana Balcarová. Retušování zastavení nebylo rozsáhlé. Provedla regeneraci barevné vrstvy, jelikož byla zaprášená a tzv. "rentoláž", přenesení malby na novou vrstvu plátna. Günther použil jako podklad tzv. červený "bolusový podklad" a na něj poté budoval světla, systémem lazur - celou malbu. Tam, kde část malby odpadla, umístila totožnou bolusovou vsadku a dotvořila zbytek díla. Restaurátorský zákrok byl díky postupnému přísunu financí rozdělen do dvou etap, první z roku 2007 a druhý z roku

2008.⁵⁰

M. Schenková chybně uvedla, že *III.*, *VII.*, a *XIV.* zastavení bylo zcela přemalováno,⁵¹ jelikož *VII.* zastavení je původní dílo I. Günthera. Pouze *III.* a *XIV.* zastavení přemaloval neznámý umělec. Tyto obrazy vykazují slabší uměleckou úroveň. Chybou anatomie a zásadní proporční chyby. Jasně viditelné ve *III.* zastavení u velikosti chlapce nesoucího košík. Nedokonalá modelace tvarů a drapérie. Stínování téměř neužil. Obě díla se vyznačují tvrdou obrysovou malbou. Nové přemalby respektují kompozice původní malby, avšak u některých figur pozměnil barevnost šatu a ve *III.* zastavení umístil do pozadí architekturu. *XII.* zastavení se od ostatních kompozičně liší. P. Marie stojí, pravou dlaň položila na hrud' a levou ruku rozevřela do prostoru. Sv. Jan klečí před ukřižovaným Kristem. I když kompoziční schéma pozměnil, jistě se nejedná o přemalbu jiného umělce. Shodný profil téhož světce nalezneme v obraze *Seslání Ducha svatého* z r. 1790 z kostela sv. Mikuláše v Ostravě – Porubě. Gesto P. Marie odpovídá postoji sv. Jana z *XIII.* zastavení křížové cesty J. L. Krackera z r. 1761, která mu sloužila jako předloha. I zde se Günther nevyhnul kresebné chybě, kterou opakoval ve všech následujících křížových cestách. Nepoměrně velké postavy P. Marie a sv. Jana vzhledem k tělu Krista. Velkou výhodou a příležitostí ke srovnání maleb a možnosti vyvrátit dosavadní tvrzení o mdlé a nevýrazné barevnosti Güntherových pozdních prací, je skutečnost, že zastavení *III.*, *X.*, *XI.*, *XII.*, *XIII.*, *XIV.* nejsou ještě zrestaurována, tudíž badatelé v předchozích letech nemohli hodnotit a popisovat reálnou barevnost. Zatímco zastavení *I.*, *II.*, *IV.*, *V.*, *VI.*, *VII.*, *VIII.*, *IX.* můžeme až nyní vidět v celé své kráse v původních pestrých a svěžích barvách bez zašedlých nánosů. Detailní porovnání nalezneme ve fotografické příloze restaurátorské zprávy původního stavu v přirozeném,

razantním a UV světle. Restaurátorů se zde naskýtá příležitost zrekonstruovat přesnou podobu původní malby pro přemalované *III. a XIV. zastavení*, jelikož všechny křížové cesty z přelomu a konce století mají totožnou kompozici ve všech zastaveních, dokonce i cyklus z Březové vytvořeným téměř o dvacet let dříve. Jako vhodná předloha by mohla sloužit, dosud nezrestaurovaná křížová cesta v kostele sv. Kateřiny v Uhelné z roku 1804. Nyní v dosti špatném stavu odložená na kůru kostela.

Ignác Günther

(8. 7. 1727 Opava - 6. 7. 1807 Opava)

Portrét císaře Leopolda II. [30]

[80. léta 18. století]

Olej na plátně, 84 x 126,5 cm. Signováno na meči: „Ignatz Günther Pin.“

Provenience: sbírky Slezského zemského muzea v Opavě.

Stav: krakeláž, místy odřená barevná vrstva.

Způsob nabití: koupě od H. Helmericha

Datum: 1917

Určil: M. Schenková

Datum: 1974

Popis: z šedězeleného pozadí vystupuje postava císaře, znázorněná en face ze dvou třetin. V popředí stolec s knihami, meči a řády, okraj lemován drapérií, v pozadí architektura. Zlatý šat je proveden schematicky a ornamentálně, anatomicky chybně jsou provedeny ruce. Poměrně suchá malba předznamenává již úpadek Güntherovy tvorby.⁵²

Jedná se o centrální kompozici. Figuru císaře kresebně vystavěl s několika anatomickými chybami. Zejména nasazení ramen a rukou není zcela správně provedeno. Přičemž ramena rapidně

zúžil. Dopomohla tomu na první pohled patrná špatně vypracovaná kresebná konstrukce corpusu těla Leopolda II. Skryta pod jeho honosným, zlatým a modře prošívaným oděvem. Ovšem na druhou stranu anatomicky správná a zdařilá je panovníkova tvář. To i přesto, že zvolil kresebně složitější pohled ze tří čtvrtin. Obdivuhodně citlivě užil barevné valéry inkarnátu na rukou a v obličejí. Od lehce nahozené rumělky ve tvářích až po excelentně realisticky ztvárněné strniště a šedavěstříbrné vlasy s příčesem. Kladně lze ohodnotit i elegantní gesto pravé ruky, kterou císař nahodile položil na hřbet postavené knihy. Oděv propracoval do detailu, zejména krajky a dekor látky, ale stínování schází. Malířské zpracování, konkrétně opět stínování a odlesky drobných předmětů uložených na stolku v popředí také upozadil, přestože se jedná o kovové předměty, meče a řády, které by si jistě zasluhovaly větší pozornost. Vzruch do statické scény vnesl rudý divoce vlající sametový závěs, umístěný za panovníkem. Pozadí obrazu vyplňuje architektura, kanelovaný pilastr s volutami a římsou. Jde více o kresebné podání. Günther zejména v partii pozadí obrazu pomalu upouští od šerosvitné malby.

Ignác Günther

(8. 7. 1727 Opava - 6. 7. 1807 Opava)

Obraz sv. Jakuba [31]

[1782]

Olej na plátně, 218 x 122 cm, signováno vpravo dole: „I. Günther pinxit 1782.“

Provenience: hřbitovní kaple sv. Jakuba v Hradci nad Moravicí, okres: Opava, kraj: Moravskoslezský.

Umístění památky v objektu: v presbytáři.

Stav: malba byla r. 2001 restaurována akad. mal. a rest. Blankou

Valchařovou. Plátno bylo z rubové strany očištěno od nečistot, klišové a olejové vrstvy, po odstranění starých záplat a zcelení trhlin byla provedena rentoaláž, malba byla očištěna, postupně byly očištěny vrstvy laku a povrch byl přelakován slabým damarovým lakem. Defekty byly přetmeleny emulzním tmelem, po přelakování byly k vizuálnímu sjednocení malby použity akvarelové napodobivé retuše. Obraz byl po restaurování oltáře v r. 2004 přepnut na nový napínací rám a posléze osazen na hlavní oltář.

Popis: Tmavý profilovaný rám s vnitřní zlacenou lištou. Horní část konvexně zakřivena.⁵³

V centru obrazu stojí sv. Jakub oděn do hábitu poutníků a v levé ruce drží hůl, pravou dlaň položil na hrud'. Nad Světcem v oblacích se po obou stranách vznášejí dvojice hlaviček andílků. V pozadí se rozláhá skalnatá krajina s figurální stafáží po pravé straně.

Barevně malbu stylizoval do zemitých odstínů, proto splývá hnědé roucho světce s hnědavými mračny a okrovou krajinou. Jednotnou barevnou plochu zčásti rozbíjí tmavě modrá bohatě řasená draperie světce, která visí od trupu až k zemi. Dílu schází radikálnější barevný kontrast, proto pro diváka může působit mdlým nevýrazným dojmem. V pozadí se rozehrává druhý děj, smrt sv. Jakuba.

Legenda praví, že zemřel jako první z apoštolů roku 44 okolo Velikonoc v Jeruzalémě. Na příkaz krále Heroda Agrippy byl sťat.⁵⁴ Scéna se odehrává ve vyprahlé, skalnaté apokalyptické krajině. Z nebes nad světcem se linou dva paprsky boží záře. Sv. Jakub oděn do totožného roucha klečí a ruce má sepjaté k modlitbě. Za ním stojí rozkročená postava kata, která tasí meč. Kompozice není v tomto díle příliš nápaditá. Oproti většině oltářních obrazů, které autor vytvořil, působí statictěji. Nevyužil zde ve větší míře ani figurální stafáž, jako například v obraze sv. *Kateřiny* ve Vidnavě malovaný o rok později, kde plně rozehrál

hlavní děj stěží s četným komparzem. V této malbě jej zakomponoval do pozadí, kde snadno unikne i pozornému oku diváka.

Marie Schenková obraz popsala takto: „*Nevynalézavá kompozice, nejistá kresba a zejména mdlá a nevýrazná barevnost jsou dokladem úpadku Güntherovy tvorby 80. Let.*“⁵⁵ Ivo Krsek zastává obdobný názor na tento obraz: „*Malba barevně suchá a nevýrazná, a skladebně plná rozpaků a nejistoty.*“⁵⁶

Ignác Günther

(8. 7. 1727 Opava - 6. 7. 1807 Opava)

Obraz sv. Kateřiny pro hlavní oltář [32]

[1783]

Olej na plátně, signováno v pravém dolním rohu: „J: Günth / pinxit / AD: Antonie / Klemme sohn (?) / 1783“. Níže údaj „Renovatio 1883“.

Provenience: farní kostel sv. Kateřiny Alexandrijské ve Vidnavě, okres: Jeseník, kraj: Olomoucký.

Umístění památky v objektu: hlavní oltář.

Stav: celkový stav je dobrý. Obraz si zachoval svěží pastelovou barevnost. Dochovala se i lavírovaná skica [33] k tomuto obrazu, autorem signovaná i datovaná – uložena ve sbírkách Slezského muzea v Opavě. Skica byla získána převodem v r. 1959 z Městského muzea ve Vidnavě.⁵⁷

Popis: kompozice tvoří do půlkruhu seskupené postavy. v centru obrazu klečí se sepjatými dlaněmi sv. Kateřina Alexandrijská. Zobrazena v okamžiku její mučednické smrti. Je oděna do bílých šatů, přes ramena má jako představitelka aristokracie přehozený rudý plášť podšitý hermelínem. V pozadí spolu s architekturou chrámu a sochou Neptuna namaloval skupinu vojáků. Vlevo stojí

figura pohanského kněze. V popředí pravém rohu obrazu za okovaným kolem atributem sv. Kateřiny, umístil rozkročenou postavu kata v momentu, kdy tasí meč. Za ním sedí na koni postava s praporem. V mračnech nad scénou stěží poletují andělíčky, z nichž jeden třímá v ruce vavřínový věnec.

Günther se při malbě této scény inspiroval obrazem sv. *Barbory* z r. 1761 od Leichera, který vytvořil pro františkánský kostel v Opavě, dnes zdobí kostel sv. Jana Křtitele v Domašově.⁵⁸ Zajímavá kompozice strhává všechnu divákovu pozornost k hlavní postavě výjevu sv. Kateřině. Díky půlkruhovému uspořádání se nad světlicí vstřícně otevírají žlutavá nebesa s anděly. Za ní ještě v pozemské sféře výhrůžně trčí kopí vojáků a trojzubec Neptuna. Oděna do zářivě bílých šatů, rudého pláště a běloskvoucí pletí, kontrastuje se ostatní figurální stafáží, na inkarnáty biřiců užil tmavě červený inkarnát. Bravurně využil gesto paže kata, které opisuje pohyb jezdce za ním. Scéna tak působí dynamicky a zároveň harmonicky. Postavu i tvář muže (kněze) kráčející směrem ke sv. Kateřině ztvárnil dokonale realisticky, především drapérie přesně kopíruje pohyb figury.

Ignác Günther

(8. 7. 1727 Opava - 6. 7. 1807 Opava)

Obraz sv. Floriána a nádstavcový obraz na bočním oltáři sv. Floriána [34, 35]

[1783]

Olej na plátně, 275 x 135 cm, V kartuši nad malbou je umístěn chronogram: IGNIS PERICULIS FLORIANE URBI OPPAVENAE SUBSIDIUM LARGIRE.

Provenience: kostel sv. Ducha v Opavě, okres: Opava, kraj: Moravskoslezský.

Umístění památky v objektu: boční kaple na evangelijní straně.

Stav: obraz byl r. 2004 restaurován ak. mal. Magdalénou Černou. Byla provedena rentoaláž voskopryskyřičným lepem, krakelovaná malba byla narovnána napařováním, zalakované nečistoty a zahnědlý lak a odstraněny ztmavlé přemalby, které pocházely za dvou starších restaurátorských zásahů. Dále byly odstraněny nerovné tmely, po přetmelení defektů byly provedeny zcelující napodobivé retuše, kterými bylo nutné scelit také plochy pozadí.

Popis: obraz je zasazen do dřevěného rámu s řezaným dekorem, zčásti zlaceným.⁵⁹

Ve spodní části obrazu, po pravé straně namaloval vedutu hořícího města. Lze jej snadno identifikovat, jedná se o Opavu s kostelem sv. Ducha a minoritským klášterem. Ve vyšší sféře na požár upozorňuje gestem levé ruky sv. Florián, klečí v hnědavých mračnech a je oděn do ocelově modrého brnění, bohatě řásněného roucha a vysokých střevíců s kováním. Vedle postavy světce leží obrácené vědro. Na druhé straně sv. Floriánovi asistuje andílek, který vylévá z vědra vodu na město v plamenech. Nad světcem v oblacích se hemží kompars andílků.

Podařená kompozice zasazená do imaginárního trojúhelníku. Tvoří jej mračna, figura sv. Floriána a vrcholem je hlava světce.

Malba oplývá zejména zdůrazněnou dynamikou. Podpořil ji nakupený shluk mračen, který částečně odhaluje vedutu a vynáší světce do vyšší nadzemské sféry, vytváří dojem pohybu. Dále Figura sv. Floriána, vystavěná do složitého esovitého postoje a také bohatá, předimenzovaná skvěle vystínovaná, řásněná drapérie. Především červený plášť, obtočený kolem světceva těla. Scénu rozehrává rej neposedných andílků, z nichž několik nahodil pouze ve skicovitě formě, ostatní propracoval detailněji. Tento efektní prvek scény vzbuzuje pocit nahodilosti a malba působí svěžím, uvolněným dojmem. Půvabná a mírná tvář sv. Floriána bez proporčních chyb zasněně hledí do dále. V barevnosti užil lokálních barev především ocelově modré, červené a bílé na rukávci světce. Okolní nebeskou atmosféru vymaloval zemíty mi valéry. Za povšimnutí stojí výsek drapérie u světcevy pravé nohy, kde se tmavě fialové tóny mísí s modrými. Navzdory kritice M. Schenkové: „*Proporčně špatně zvládnutá postava působí toporně, barevnost je mdlá, rukopis nevýrazný*“.⁶⁰ A obdobným názorem I. Krska: „*S primitivní komposicí, a chybným neorganickým utvářením světceva těla i šatu*“.⁶¹ Je toto dílo za zdařilé. Drapérie i postoj sv. Floriána jsou sice utvářeny na efekt, čili neorganicky, ale vytváří tak dojem nadpozemskosti, spirituality a silně působí na city diváka. Postava v žádném případě nepůsobí toporně, právě naopak. Malířským pojetím připomíná pašijový cyklus z farního kostela sv. Bartoloměje v Odrách z r. 1775.

Nádstavcový obraz zobrazuje klečícího světce v tmavě hnědém řádovém oděvu. Vedle něj se v oblacích vznáší postava anděla, která drží kříž. V pozadí je umístěna architektura. Obraz zřejmě maloval ve stejném období, jako sv. Floriána.⁶²

Dále v 80. letech vytvořil oltářní obrazy pro lokální kostel v Dolní suché vystavěný r. 1774. Obraz pro hlavní oltář Jana Křtitele a menší horní obraz *Všech svatých*. Pro vedlejší oltář namaloval obraz *sv. Jana Nepomuckého* a nádstavcový obraz *Matky Boží*. Pro kostel v Zábřehu u Bielska vytvořil r. 1786 hlavní oltářní obraz *sv. Josefa*, který byl ihned po dostavbě kostela zavěšen na mokrou zeď kostela. Po dvaceti letech dílo zetlelo.⁶³ V osmdesátých letech vytvořil další díla, která se bohužel do dnešní doby nezachovala: obraz Nanebevzetí *Panny Marie* pro kostel v Studzionce, za který obdržel 50 zl., a *křížovou cestu* a obraz *sv. Jáchyma* z roku 1788 v Kobylé.⁶⁴

Ignác Günther

(8. 7. 1727 Opava - 6. 7. 1807 Opava)

Sv. Cyprián a sv. Josef [36, 37]

[1790]

Olej na plátně, 81 x 74, nesignováno.

Provenience: sbírky Slezského zemského muzea v Opavě.

Stav: četné odštěpky barvy, uvolněná barevná vrstva.

Způsob nabití: koupě Starožitnosti Ostrava.

Datum: 1974

Určil: M. Schenková

Datum: 1980

Popis: oboustranný obraz slouží zřejmě k výzdobě korouhve. Na jedné straně namalována postava sv. Cypriána, oděného do modrého pluvíálu a mitry s rudou podšívkou a zlatým lemem. Pravou ruku zvedá v žehnajícím gestu, v levé drží berlu a meč a opírá ji o sokl, na němž leží palmová ratolest. V pozadí na soklu stojí otevřená kniha. Vzadu namalována polopostava světce v šedém rouše a modrém plášti, držícího v náručí Ježíška,

přikrytého žlutou rouškou. Světec drží lilii. Fyziognomie i anatomické detaily odpovídají Güntherově tvorbě.⁶⁵

Obraz sv. Josefa maloval Günther svižným a živým rukopisem. Doménou malby je bohatá lámaná drapérie s četnými záhyby. Na této dvojici oboustranných obrazů Günther prokázal svůj malířský um, právě na zpracování drapérií. Především na oděvech sv. Cypriána a sv. Mikuláše. U madony a sv. Josefa ji pojal příliš na efekt, mnoho tvrdých záhybů, které by se reálně nemohly vytvořit. V tomto díle s grácií vyobrazil tvář sv. Josefa. Zjemnil ji měkkou modelací za použití šerosvitné malby. Opět vyvrací teorii, že se v posledních třech desetiletích tomuto stylu malby vyhýbal. Stínování, výraz tváře, citlivě zpracované vousy a perfektně kresebně vykreslené ruce působí velmi realisticky. Kdyby dílo tvořilo pouhý výřez tváře sv. Josefa, jistě by se dalo přirovnat k mistrovským dílům nejpřednějších českých pozdně barokních umělců. Postavička Ježíška nese typické rysy Güntherových líbivých lidových figur.

Günther zdárně obměnil výrazy ve tvářích světců, i když v podstatě použil shodný typ. Sv. Mikuláš se vroucně usmívá, sv. Josef kontemplativně shlíží k Ježíškovi a sv. Cyprián s přivřenými víčky a s gestem žehnání přemýšlivě pohlíží do prostoru. Meč opřený o mramorový sokl, dává divákovi připomenout jeho mučednickou smrt.

Ve třetím století působil jako biskup v Kartágu. Pronásledován Valeriánem uprchl do Korby. O rok později byl na příkaz popraven. Za přítomnosti mnoha věřících, smířen se smrtí pokojně odložil plášť a zavázal si oči. U svazování rukou mu asistoval kněz spolu s jáhnem. Zemřel roku 258, kdy mu uťali hlavu mečem.⁶⁶ Drapérii propracoval s citem pro materiál obdobně, jako u obrazu druhé korouhve se sv. Mikulášem.

Ignác Günther

(8. 7. 1727 Opava - 6. 7. 1807 Opava)

Sv. Mikuláš a Madona [38, 39]

[1790]

Olej na plátně, 81 x 74, nesignováno.

Provenience: sbírky Slezského zemského muzea v Opavě.

Stav: nenapnuto, četné odštěpky barevné vrstvy, uvolněná barva.

Způsob nabití: koupě Starožitnosti Ostrava.

Datum: 1974

Určil: M. Schenková

Datum: 1980

Popis: oboustranný obraz sloužil zřejmě k výzdobě korouhve. Na přední straně představuje obraz polopostavu sv. Mikuláše, oděného do zlatého pluvíálu a mitry. Pozadí tvoří architektura. Světec drží berlu a rozevřenou knihu se zlatými jablky. Polopostava je namalována svižným, živým rukopisem. Fyziognomie, kompozice i provedení anatomických detailů je stejné jako u obrazu sv. Mikuláše v Porubě, který Günther namaloval v roce 1970. Na rubu je namalována Madona Cranachovského typu. Madona je oděna do modrého šatu, červeného pláště, hlavu zdobí průsvitný závoj. Na klíně jí stojí Ježíšek, chytající ji hravě za bradu. Postavy opět srovnávací Morelliho metodu vyhovují znaky Güntherovy tvorby.⁶⁷

Rubovou stranu zřejmě zdobil obraz P. Marie s Ježíškem. Madona v modrozlatých šatech s jasně červeným pláštěm, který jí téměř celou zahaluje. Draperie je těžkopádně konstruována v lámavých záhybech a několika násobně vrstvena. Chybně ztvárnil anatomi těla P. Marie. Stejně jako u obrazu *císaře Leopolda II.* ramena zcela chybí, linie šíje příliš strmě klesá, což zapříčinilo absenci ramen. Avšak důležitý je pocit, který toto dílo u diváka vzbuzuje. Ježíšek se zalíbením pohlíží na P. Marii a něžně

ji hladí po tváři, přičemž nožkou se opírá o Mariino předloktí, jako by se k ní chtěl ještě více přitulit. Madona jej lehce objímá. Marie nekomunikuje s ježíškem ani s divákem, nýbrž zasněně hledí do prostoru. I. Günther použil svůj ustálený typ tváře užívaný u většiny světic. Oválný obličej s do špičky modelovanou bradou. Rovný protáhlý nos, který plynule navazuje na linku obočí a velké vystouplé oči mandlového tvaru. Rty drobné, ale plné se zvýrazněnými koutky. Podobnost jak v postoji ježíška i v gestech P. Marie, dokonce stejnou průsvitnou roušku, nalezneme u Madony Lucase Cranacha z roku 1537. Něžnost a určitou naivnost obou postav vzdáleně připomíná malby Mazzoniho Madon. Také svou líbivostí a půvabem tváře nemá příliš daleko k řezbám krásných Madon.

Polopostavu sv. Mikuláše namaloval na lícovou stranu. Pozadí pojal v obdobném duchu jako u portrétu *císaře Leopolda II.* z osmdesátých let 18. století. Umístil zde část architektury – pilíře. Pozadí není světelně modelováno. Nyní malbu pojal kresebněji, ovšem mistrovsky působí zlatý pluviál. Dokonale malířsky propracoval sametový materiál oděvu. Vynikající jsou i detaily zdobení a zlaté výšivky. Badatel nepřehlédne, že na dokonalé, do nejmenšího detailu zpracované borduře, která lemuje pluviál, vyobrazil i postavu se svatozáří. Také bílé rukavice se symbolem kříže namaloval realisticky. I přes kritiky, dokazuje, že i v tomto pozdním období měl vytříbený cit pro materiál.

Inventář kostela sv. Mikuláše v Ostravě – Porubě z roku 1790 (inventář z 18. 5. 1805) dokládá přítomnost šesti oltářních obrazů. Hlavní oltářní obraz, do kruhu situovaná malba sv. *Mikuláše* [42] do dnes dochovaná, nad ním byl umístěn rozměrnější obraz *Zmrtvýchvstání*. Na bočním oltáři kulatý obraz *Antonína Paduánského*, nad ním umístili větší malbu *Narození Krista* [41]. Další boční oltář zdobí opět kulatý obraz *B. Mariae Virginis* a nad ním obraz *Seslání Ducha Svatého* [40]. V roce 1852 byly však vyměněny za jiné malby, kde hlavní oltářní obraz sv. *Antonína Paduánského* vytvořil opavský malíř Jan Pokorný (1821 – 1856).⁶⁸ Do dnešní doby se z této původní sestavy dochoval obraz sv. *Mikuláše, Seslání Ducha Svátého a Narození Krista*. Obdélný obraz sv. *Antonína Paduánského* [44] byl přenesen z kostela v Konské.

Ignác Günther

(8. 7. 1727 Opava - 6. 7. 1807 Opava)

Seslání ducha svatého

[podle inventáře z r. 1790]

Olej na plátně, 89 x 166 cm,

Provenience: farní kostel sv. Mikuláše v Ostravě – Porubě, okres: Ostrava, kraj: Moravskoslezský.

Umístění památky v objektu: na kruchtě na zdi.

Stav: 1988: dosti zachovalý. V roce 1959 restaurováno Vladimírem Teršem, nyní se opět objevují drobné krakely.

Popis: obraz je zasazen do širokého a plochého rámu, ve spodní části konkávně prohnutý, na horní straně ukončen obloukem.⁶⁹

Panna Marie sedí na podstavci. Pravou rukou se dotýká hrudi, levou rozpřáhla do prostoru. Ohromena hledí do zářícího prostoru nad ní, kde se snáší holubice, symbol ducha svatého. Vedle něj

poletují dvě hlavičky andělů. Kolem P. Marie sedí apoštolové, na které dopadá duch svatý v podobě plamínků.

Kompozici komponoval do kruhu, tvoří jej postavy apoštolů seskupených kolem klečící Panny Marie. Právě tyto figury zachytil v okamžiku ohromení, kdy se z nebes snáší duch svatý a na každého zvláště sesílá zářící plamínek. Každý apoštol zareagoval na mystický okamžik rozdílným gestem. V popředí apoštol Jan v modrém šatu a červeném plášti pokleká a otevírá svou náruč. Vedle sv. Petr s knihou na klíně obrací pohled směrem k holubici Ducha svátého obestřené zlatavou září. Ostatní v úžasu vzhlížejí vzhůru nebo sepjali ruce k modlitbě. Některé umístil více do pozadí a zahalil je stínem, jiným lze vidět pouze obličej. V pozadí za skupinou apoštolů a P. Marií umístil tři oblouky arkád. Malba je vskutku kvalitní díky rozmanitým gestům a tvářím apoštolů, výborně rozvrženou kompozicí, šerosvitu a rychlému svižnému rukopisu.

Ignác Günther

(8. 7. 1727 Opava - 6. 7. 1807 Opava)

Narození Krista

[podle inventáře z r. 1790]

Olej na plátně, 89 x 166 cm,

Provenience: farní kostel sv. Mikuláše v Ostravě – Porubě, okres: Ostrava, kraj: Moravskoslezský.

Umístění památky v objektu: na kruchtě na zdi.

Stav: 1988: v dobrém stavu, udržováno a opraveno. V roce 1973 restaurováno Vladimírem Teršem.

Popis: rám je dosti široký a plochý, ve spodní části konkávně prohnutý, na horní straně ukončen obloukem.⁷⁰

Ve středu obrazu leží Ježíšek v jesličkách uložen na bílém plátně, nad ním stojí P. Maria, levou rukou ochranně přidrží horní okraj pleny. Po jejím pravém boku klečí sv. Josef a předním modlí se pastýř. Na druhé straně stojí druhý pastýř, který se také přišel poklonit spasiteli. Celé dění sleduje v oblacích anděl a okřídlená andělčí hlava. Lze zpozorovat i část sloupu v pravém dolním rohu.

V tomto díle a protějškovém obraze Seslání Ducha svatého užil šerosvitnou malbu. Figury nahodil ve skicovitě formě, proto především drapérie nepůsobí těžkopádným dojmem, ale například právě až přílišná skicovitost, tedy nejasné kontury ve tváři zapříčinily nečitelnost tváře sv. Josefa. Obličej Panny Marie a pastýře po její levé straně narušila krakeláž malby. Velmi drobná ležící postava Ježíška, vykreslená opět bez detailů se téměř ztrácí. Do pozadí a na oblaka užil hnědavé okrové tóny. Ty se objevili i na šatu sv. Josefa a pastýřů. V obraze vynikají spíše rumělkové šaty a modrý plášť P. Marie a zářivě bílá plena.

Ignác Günther

(8. 7. 1727 Opava - 6. 7. 1807 Opava)

Obraz sv. Mikuláše

[1790]

Olej na plátně, 87 x 88 cm,

Provenience: farní kostel sv. Mikuláše v Ostravě – Porubě, okres: Ostrava, kraj: Moravskoslezský.

Umístění památky v objektu: uložen na farnosti v depozitáři.

Stav: 1988: v dobrém stavu, udržováno a opraveno. V roce 1973 restaurováno Vladimírem Teršem.

Popis: malba je umístěna do širokého rámu s kruhovým otvorem.⁷¹ Polopostava sv. Mikuláše je oděna do pluviálu s mitrou. Pod levou paží má opřenou berli. V pravé třímá knihu, na které leží tři jablka. Světcovu tvář namaloval s plnovousem, zobrazil ji en face z jedné čtvrtiny.

Namaloval zde jednoho z nejoblíbenějších světců. Patrona dětí, panen a poutníků. Ve čtvrtém století působil jako biskup v Myře (dnešní Demre v Turecku). Roku 310 byl vězněn za vlády Valeria Maximina. V roce 325 měl vystoupit na niceském koncili. Zemřel kolem roku 350. Kult sv. Mikuláše pochází až z šestého století. K jeho popularitě přispěl i svatý Metoděj, který sepsal fiktivní životopis světce. O jeho dobrých skutcích mezi lidem koluje mnoho pověstí. Údajně měl zachránit tři dívky před prostitucí, když jim sám opatřil věno, na které by si jinak musely samy vydělat. Vzkřísil tři chlapce, které usmrtil řezník a těla schoval do sudu s otrubami. Zachránil tři námořníky před utonutím. Další tři muže osvobodili před trestem smrti na základě jeho svědectví.⁷² Podobnost nalezneme v oboustranném obraze sv. *Cypriána* uloženého v depozitáři Slezského muzea v Opavě. Díla vytvořil ve stejném roce, tedy r. 1790. Zcela totožné jsou obě tváře, liší se pouze výrazem. Drapérii zpracoval obdobně. Snad v obraze se sv. Cypriánem zapracoval více na materiálové stránce oděvu.

Ignác Günther

(8. 7. 1727 Opava - 6. 7. 1807 Opava)

Obraz Panny Marie [43]

[1795]

Olej na plátně, 99 x 180 cm.

Provenience: farní kostel sv. Alberta v Třinci, okres: Frýdek-Místek, kraj: Moravskoslezský. Obraz původně pochází z kostela z Kanské.

Umístění památky v objektu: u hlavního vchodu vlevo.

Stav: 1989: havarijní stav – rám červotočivý, plátno uvolněno, protrženo, na mnoha místech se barevná vrstva odlupuje. Nutné restaurovat. Přemalby, takeláž. Dnes v dobrém stavu.

Popis: tmavě hnědý rám zdobí z vnitřní strany zlatý pletenec. Horní rohy jsou konkávně zakřivené.⁷³

Panna Marie s Ježíškem v náručí stojí na hnědavých oblacích. Oděna v rumělkových šatech a modrém plášti. Nad dvojicí září bílá holubice. Vedle Marie klečí anděl. V prostoru kolem figur poletují hlavičky andílků.

V tomto obraze lze těžko určit rozsah přemaleb. Obraz také musel být po roce 1989 restaurován a je možné, že dosavadní přemalby byly odstraněny. Malba nese známky Güntherova malířského rukopisu. Skladba zalamované drapérie i typ Madony, především její naivně líbiví vzhled tváře připomíná Madonu z obrazu malovanou r. 1790 ze sbírek Slezského zemského muzea v Opavě. V oblacích opět poletují hlavičky andělů, část z nich opět Güntherovským rukopisem malované skicovitou formou.

Kromě tohoto díla se v kostele nalézá nesignovaný obraz světice, klečící před krucifixem, zřejmě mladší datace. Obraz je zasazen do totožného rámu, ale na první pohled se liší barevností i rukopisem. Rukopis je splývavější a barevnost chladnější. Jistě se nejedná o dílo I. Günthera, ale může sloužit ke srovnání.

Z Güntherova obrazu přímo čišší hravost, půvab a naivita v podání všech figur. Vedlejší obraz jasně definuje prostor scény, obrysy jsou tvrdší a rukopis malby splývavější. I andělci se již nevznášejí ledabyle v oblacích, ale jsou pevně zakotveni v prostoru.

Ignác Günther

(8. 7. 1727 Opava - 6. 7. 1807 Opava)

Obraz Bolestné P. Marie

[1799]

Olej na plátně, 129 x 69 cm, signováno vpravo dole „I. Günther 1799.“

Provenience: filiální kostel sv. Petra a Pavla v Albrechticích, okres: Karviná, kraj: Moravskoslezský.

Umístění památky v objektu: roku 1991 byl obraz odcizen. Dříve býval umístěn v lodi vlevo na bočním oltáři.

Stav: Plátno při krádeži vyřezáno z rámu.

Popis: obraz byl umístěn v černém, půlkruhově ukončeném rámu se zlatou lištou. Ve středu obrazu sedí P. Marie oděna do růžových šatů a modrého pláště. Drží v náručí bezvládné tělo Krista. Pozadí tvoří žlutočervená mračna s hlavičkami andělků. V dále se rozprostírá pohled na město. Malba je malována svižným rukopisem a světlou rokokovou barevností.⁷⁴

Z černobílé fotografické reprodukce, která jediná dokumentuje toto bohužel odcizené dílo, lze hodnotit a popisovat pouze kompozici. Kompoziční schéma kopíruje *XIII. zastavení* Güntherových pašijových cyklů, kde P. Marie podpírá mrtvé tělo Ježíše, pozice Krista s podlomenými koleny a Mariina mohutná a bohatě řásněná drapérie ještě více připomíná Krista v Krackerově *křížové cestě* v Opavě – Kateřinkách z r. 1761

Ignác Günther

(8. 7. 1727 Opava - 6. 7. 1807 Opava)

Sv. Antonín Paduánský

[1800]

Olej na plátně, 100 x 135 cm,

Provenience: farní kostel sv. Mikuláše v Ostravě – Porubě, okres: Ostrava, kraj: Moravskoslezský.

Obdélný obraz sv. Antonína Paduánského byl původně inventář kostela v Kanské. Později přenesen do farního kostela sv. Mikuláše v Ostravě – Porubě.

Umístění památky v objektu: v sakristii kostela.

Stav: Po roce 1989, kdy byl obraz v havarijním stavu, došlo k restauraci obrazu, ale dosud není tento zásah uveden v evidenční kartě.

Popis: obraz zasazen do kovového, obdélníkového rámu s profilací. Světec znázorněn polopostavou po kolena, en face. Oděn do šatu františkánského řádu. Pravou ruku pozvedává k žehnání, levou paží svírá knihu a v ruce drží lilii.⁷⁵

Prostá kompozice obrazu s jednoduchým nevýrazným hnědým pozadím nechává vyniknout půvabné a skromně vyhlížející tváří sv. Antonína Paduánského. Žil na přelomu 12. a 13. století a stal se církevním učitelem. Nyní je patronem milujících, manželství, žen a dětí. Zobrazil zde mladého světce v době, kdy začínal svou církevní kariéru jako františkánský mnich. Náležitě jej namaloval oděného do tmavého františkánského roucha s typicky mnišským účesem. Obraz Günther maloval splývavým rukopisem, tudíž tahy štětce nejsou znatelné. Zde se snad projevila snaha přizpůsobit se novému stylu malby. V obrazu sv. *Mikuláše* z kostela v Březové z 80. let 18. století ještě užil svižného děleného rukopisu.

Pro kostel sv. Markéty v Dolních Bludovicích vytvořil malířskou výzdobu třech oltářních obrazů. Hlavní oltář zdobil obraz s výjevem *stěží sv. Markéty*, který se do dnešní doby nedochoval, horní menší obraz *P. Marie s Anděly (Regina angelorum)* [47]. Boční oltářní obraz zdobil obraz *sv. Františka Serafínského*. Do nástavce umístil menší obraz *sv. Josefa pěstouna*. V dolní části na místo tabernáku vložil obraz *sv. Antonína Paduánského* [45]. Pro druhý boční oltář archanděla Michaela vytvořil horní menší obraz *archanděla Rafaela s Tobiášem*. Místo tabernáku obraz *sv. Jana Nepomuckého* [46]. (Dle inventáře z 13. 12. 1804).⁷⁶

Ignác Günther

(8. 7. 1727 Opava - 6. 7. 1807 Opava)

Sv. Jan Nepomucký

[1800]

Olej na plátně, 76 x 124 cm, obraz signován na stránce otevřené knihy: "Jonath Günther pinxit 1800".

Provenience: farní kostel sv. Markéty – Dolní Bludovice, okres: Karviná, kraj: Moravskoslezský.

Umístění památky v objektu: umístěno v interiéru na epištolní straně pod pavlačí kruchty.

Stav: malba zčernalá, silná krakeláž, na některých místech barva odprýskává a plátno na blindránu se bortí. 1981: obraz odvezen Výtvarnou službou Praha k restaurování. Restaurátorka Rumjana Najdenová, L Svátková, prom. hist. 1982: obraz po restaurování. Dnešní stav velmi dobrý.

Popis: obraz zasazen do profilovaného rámu se zlatou vnitřní lištou, na spodní straně konkávně zakřiven, završen konvexním zakřivením rámu. Zdobeno zlatými rokajemi.⁷⁷

Polopostava světce v kněžském rouchu s rukama sepjatýma k modlitbě. Kolem mírně nakloněné hlavy zobrazené en face z jedné poloviny, září svatozář s pěti hvězdami. Před ním na stole stojí podstavec s krucifixem a otevřenou knihou s palmovou ratolestí za ním. V levém horním rohu namaloval dvě hlavy malých andělů.

Obdobný typ malby užil v oltářním obraze sv. *Jakuba* z r. 1782 z hřbitovního kostela v Hradci nad Moravicí. Pozadí obrazu tvoří v obou případech nevýrazné hnědavé barvy. Vše je laděno do zemitých tónů. Ani zde se nevyhnul chybné anatomii ramen světce a neforemné konstrukce sepjatých dlaní. Malbou neprostopuje rokokový luminismus, přesto nepůsobí tvrdě, jelikož světce a pozadí maloval svižným rukopisem.

Ignác Günther

(8. 7. 1727 Opava - 6. 7. 1807 Opava)

Sv. Antonín Paduánský

[1800]

Olej na plátně, 76 x 124 cm.

Provenience: farní kostel sv. Markéty – Dolní Bludovice, okres: Karviná, kraj: Moravskoslezský.

Umístění památky v objektu: umístěno v interiéru na evangelijní straně pod pavlačí kruchty.

Stav: poměrně dobrý.

Popis: dílo zasazeno do profilovaného rámu se zlatou vnitřní lištou, na spodní straně konkávně zakřiven, završen konvexním zakřivením rámu.⁷⁸ Polopostava světce oděna do roucha františkánského řádu, sklání hlavu k Ježíšku na oblaku s plenou, přidržuje mu levou rukou dlaň Ježíška u úst a chystá se ji políbit. Nad postavou sv. Antonína Paduánského se vznášejí dvě hlavy

andělíčků. V popředí před Jezulátkem vykvetla lilie s dvěma květy. Na obraze nejvíce upoutá komunikace mezi světcem a Ježíškem. Právě tento prvek, líbivé postavy a naivnost formy dodávají obrazu onen lidový prvek. Barevnost odpovídá protějškovému obrazu sv. *Jana Nepomuckého*.

Ignác Günther

(8. 7. 1727 Opava - 6. 7. 1807 Opava)

Madona s dítětem ("Regina angelorum")

[1800]

Olej na plátně, 110 x 95 cm.

Provenience: farní kostel sv. Markéty – Dolní Bludovice, okres: Karviná, kraj: Moravskoslezský.

Umístění památky v objektu: umístěno v interiéru v nástavci nad oltářním obrazem, boční kaple.

Stav: plátno při krádeži v roce 1990 vyřezáno.

Popis: obraz je zasazen do profilovaném rámu kazulového tvaru.⁷⁹

Madona sedí v růžových šatech, modrém plášti a korunou na hlavě se svatozáří. Nahý Ježíšek spočinul na jejím klíně na bílé pleně, madona jej objímá levou rukou. V pravé ruce drží žezlo a vztahuje ji k dvojici naproti sobě klečících andělů, z nichž každý drží korunu. Atmosféru kolem prostupují postavičky andělů, nebo jen jejich hlaviček.

Kvalitativně jedna z nejlepších Güntherových prací. Kompozici tvoří trojúhelník sestavený z postav dvou klečících andělů a trůnící P. Marie s Ježíškem. Dílo upoutá i svou pestrou barevností, především na oděvech andělů se projevil malířův cit pro vlastnosti materiálu. Figury zaujímají rozličné pozice a gesta, které dodává scéně dynamiku a vzruch. Všechny postavy ztvárnil precizně bez proporčních a anatomických chyb. Především nahá líbezná figura

Ježíška je dokonale kresebně zpracovaná. V tomto díle pozměnil Madonin skromný zevnějšek a vyobrazil ji s plavými vlasy a honosným účesem šlechtičen, protože zde vystupuje jako královna andělů. Celým dílem prostupuje rokoková vzletnost.

Soubor 14 obrazů křížové cesty

[konec 18. století]

Olej na platně, 75 x 129 cm. Nesignováno.

Provenience: filiální kostel Tří králů v Ostružné, okres: Jeseník, kraj Olomoucký.

Stav: krakeláž

Obrazy zdobí hnědé klasicistní rámy, zdobené zlaceným esovitým pletencem a kruhovými terčíky v rozích. Nahoře zasazen medailon s číslem v zavrcholení, s vavřínovými festony. Dole bílá destička s německým textem, vázající se k jednotlivým zastavením.⁸⁰

Günther namaloval koncem 18. století *křížovou cestu* v Ostružné, proto ji můžeme porovnat, jak s předešlými cykly, tak s dalšími třemi následujícími. Až zarážející je skutečnost, že tato cesta v Ostružné se tolik podobá cyklu v Březové, Supíkovcích [48-61], křížové cestě z Opavy a nejmladšímu cyklu v Uhelné [77,79,81,83-103] z roku 1804. Takřka všechna zastavení mají stejnou kompozici, i figury gestikulují v totožných gestech. Tváře postav, dokonce i krajinná stafáž se neliší. Pouze v podružných detailech provedl Günther obměnu, například v počtu kopí. V *křížové cestě* v Ostružné přidal v zastaveních vždy jedno kopí navíc, ale tento nepatrný detail je snadno přehlédnutelný. V cyklu v Ostružné přidal na tváře mučitelů vousy. Vystává zde otázka, proč by umělec i když provinční úrovně maloval s odstupem několika let totožné scény. Buď mu došla invence a cyklus z Uhené okopíroval

z Ostružné či Supíkovíc, jelikož všechny lokality jsou ve stejné oblasti. Nebo časový odstup mezi tvorbou obou křížových cest nebyl tak veliký. Další možná varianta, ale nepříliš pravděpodobná, jelikož rukopis zcela odpovídá Güntherově tvorbě, že kopie vytvořil jiný umělec.

Soubor 14 obrazů křížové cesty – deváté zastavení

Popis: centrální kompozice. V samém centru leží Kristus pod křížem. Nad křížem umístil tři postavy. Vedle sebe stojí mučitel a figura chlapce. Přičemž nad oběma vyplňuje prostor praporec a postava biřice. V pozadí vidíme dvě postavy držící kopí. V Popředí další záporná postava kope Krista do boku a v ruce drží hůl.

Bouřlivá scéna, kdy Kristus padá pod křížem po třetí. Ježíš zcela vyčerpán, zlomený upadl na skalisko, těžký dřevěný kříž mu spočinul na zádech, kolem hlavy září svatozář. Další postavy nakupil nad Krista všudy přítomného chlapce s košíkem a mučitele, což evokuje, že Ježíš nese všechny naše hříchy. Rozměrný praporec zakrývá figuru dalšího vojáka v helmici. Impozantním dojmem působí postava mučitele. Skvěle vyjádřil mohutnou figuru a agresivní pohyb. Doširoka rozpaženou paži s holí, která spíše připomíná obušek.

Soubor 14 obrazů křížové cesty – jedenácté zastavení

Popis: kompozice centrální. Uprostřed scény leží dřevěný kříž, na něm spočívá Kristus. Na pravé straně sedí mučitel a přibíjí Kristovu dlaň k břevnu. Za ním stojí dva z biřiců. V popředí vyplňují scénu tři postavy, jedna figura chlapce s košíkem a dvě figury židovských představených. V pozadí ční vrcholek skaliska.

Jedenácté zastavení zobrazuje krutou scénu ukřižování. Děj se odehrává na skalnatém pahorku. Kristus, již zahalen pouze bílou bohatě řásněnou rouškou leží odevzdaně na kříži. Paže strnule leží na břevnu. Günther se snažil, co nejdříve vybudovat Kristovu muskulaturu. Zejména, se mu podařila vystihnout oblast

trupu. Také smířlivý pohled Ježíše na nebesa prokazuje, že i když jeho tváře mají vesměs konstantní, lidový charakter, uměl vystihnout psychologii postav. Do oblouku kolem Krista seřadil všechny záporné postavy. Navodil tím kontrast a vyvážení scény- nehybný Kristus a kolem něj gestikulující postavy, čímž do výjevu vnesl jistou míru vzruchu.

Ignác Günther

(8. 7. 1727 Opava - 6. 7. 1807 Opava)

14 zastavení křížové cesty [62-75]

[1801]

Olej na plátně, 120 x 80 cm, nesignováno, na XIV. zastavení datování r. 1801.

Provenience: konkatedrála Nanebevzetí Panny Marie v Opavě, okres: Opava, kraj: Moravskoslezský.

Umístění památky v objektu: v lodi kostela.

Stav: místy krakelováno.⁸¹

V tomto cyklu kolísá kvalita jednotlivých zastavení. Použil jiné pojetí malby. Dobře viditelná změna stylu je patrná v V., ale nejvíce ve *IV. Zastavení* – Ježíš potkává Pannu Marii. Kristus s křížem podepřeným o rameno pohlíží na P. Marii v modrém těžkém plášti. Ta pohled opětuje a prosebně spíná ruce k modlitbě. Ježíše vedou dva mučitelé, jedem ho zezadu neúprosně tlačí směrem vzhůru a druhý tahá Krista za lano, které má přepásané kolem pasu. Za Marií je vidět část postavy třetího biřice, který je opět oblečený do červené košile. V prostoru pod kopcem mezi Kristem a biřicem umístil dvě přihlížející mužské postavy. V pozadí stojí dům s mohutnou kamennou zdí.

Nedobře ztvárnil anatomi prvního biřice. Příčinou je dosti komplikovaný otáčivý pohyb figury, kdy hlava, trup a nohy nejsou

v jedné ose, takže se stavba těla rozpadá. Obrazy jsou tentokrát malované splývavým rukopisem. Vůbec v nich neužil šerosvitu. Malba působí tvrdým dojmem díky příliš zdůrazněným konturám. V těchto konkrétních malbách schází odlehčující vzdušná atmosféra. Ani cit pro strukturu materiálu, kterou hojně užívá u mnoha oltářních obrazů, zde neuplatnil.

V tomto duchu se nese celý cyklus, ale zastavení *I.* a *II.* má dynamičtější uvolněnější charakter. *I. zastavení* - Pilátův soud. Krista se spoutanýma rukama oděného do bílého roucha a modrého pláště odvádějí dva mučitelé. Voják za Ježíšem ve zbroji s helmicí jej pobízí k chůzi. Druhý biřic otočen zády k divákovi bez helmice uchopil Krista za předloktí a násilím jej táhne kupředu. V druhém plánu sedí na trůně zdobeném řezbou a baldachýnem Pilát Pontský a za asistence malého chlapce, který drží zlatou mísu a konev s vodou si umývá ruce.

Kompozice v porovnání s předchozím *IV. Zastavením* má odlehčenější formu malby, kontury nejsou tvrdé, drapérie je rozvolněnější. Kromě prvního biřice natočeného zády mají všechny zbývající figury přirozený, dobře podaný postoj a gesta. Dokonalá figura je křehký a půvabný Kristus s bělostnou pletí, zlatavou svatozáří kolem hlavy a smířlivým výrazem tváře se sklopenýma očima. Bílé roucho s odstíny rumělky malované lazurou vyvolává dojem lehkosti, místy průsvitnosti. Figura Krista oproti hrubě vyhlížejícím postavám v těžkých uniformách a tmavým inkarnátem působí nadpozemsky. Pilát Pontský římský prefekt provincie Judea bývá většinou oděn do římské uniformy, ale zde má na sobě zlatem vyšívány orientální oděv s honosným turbanem zdobeným broží.

Ignác Günther

(8. 7. 1727 Opava - 6. 7. 1807 Opava)

Oltářní obraz sv. Kateřiny [76]

[1804]

Olej na plátně, neuvedeno.

Provenience: filiální Kostel sv. Kateřiny v uhelné, okres: Jeseník, kraj: Moravskoslezský.

Umístění památky v objektu: v lodi kostela v závěru kněžiště.

Stav: dobrý.

Popis: obraz sv. Kateřiny zdobí zlatý rám, který tvoří vavřínová girlanda, převazovaná stuhou, po stranách rámu jsou nástavce ze štíhlých rozvilin, odvozených z vavřínové girlandy. Vrchol zdobí boží oko na paprskovitém nimbu s obláčky a dvěma andílčími hlavičkami.⁸²

Světiče klečí na oblacích s kolem u levé nohy na opačné straně leží zeměkoule. V levém rohu dole anděl malovaný ze zadního pohledu, obracející tvář k divákovi. V pozadí andílek držící meč. Nahoře kolem prosvětlující se oblohy andílčí hlavičky a andílek, nesoucí lilie, mučednickou palmu a věneček. Anděl v popředí má šarlatovou roušku.

Obdobnou postavu světiče ztvárnil v předchozím díle oltářním obrazu *sv. Kateřiny* ve farním kostel sv. Kateřiny Alexandrijské ve Vidnavě, Oděv obou světic je zcela totožný. Dokonce i bordura kolem jejích bílých šatů. Právě tato malba odporuje tvrzení a všem dosavadním kritikám, že v posledních třech desetiletích pestrá rokoková barevnost v Güntherových malbách ustoupila. Užil jemné valéry nazelenalých tonů do prostředí nebes, oblaka situoval do šedavě modrých odstínů. Zlatavá zář pobleskuje kolem hlavy sv. Kateřiny. Efektní je i ostře červená barva velké plochy drapérie anděla ve spodní části obrazu. Do detailu a realisticky zpracoval kované kolo atribut světiče, citlivě je i použitá pastelová barevnost

na oblaku, na kterém světice klečí, užitím jemných rumělkových odstínů až po šedavěbílou lazuru navozuje dojem vzdušné, nadpozemské atmosféry, snad vzdáleně připomínající Maulberchovy malby. Rozvolněné Kontury a linie opět oponují tvrzením, že ve všech pozdních dílech maloval tvrdými liniemi.

Ignác Günther

(8. 7. 1727 Opava - 6. 7. 1807 Opava)

Soubor 14 obrazů křížové cesty

Olej na platně, 120 x 140 cm. Nesignováno. Na 14. Zastavení vpravo dole datum 1804.

Provenience: filiální kostel sv. Kateřiny v Uhelné, okres: Jeseník, kraj Olomoucký.

Stav: Krakeláž

Obrazy jsou zasazeny do zlaceného klasicistního rámu, zdobí jej esovité pletence a terčíky v rozích, nahoře kartuše s číslem zastavení, na ní křížek. Po stranách jsou umístěny vavřínové girlandy. Dole vykrajovaná lišta s českým nápisem, jehož text se váže k jednotlivým zastavením.⁸³

Křížová cesta – třetí zastavení [81]

Popis: kompozice centrální. Ve středu obrazu klečí Kristus s křížem, na levé straně výjevu tahá mučitel Ježíše za roucho, další dva setníci s kopími jsou situováni za Kristem. V prvním plánu stojí dítě nesoucí košík pravděpodobně s nástroji umučení, který je ovšem překryt bílým plátnem.

Třetí zastavení zobrazuje *První pád Ježíše Krista pod Křížem*. Působivá figura Krista klečí v bohatě řásněném bílém rouchu s modrým pláštěm, právně dopadl pod tíhou kříže na skalisko. Za pahorkem skály z části vystupují dvě postavy binců. Oba oděni do dobového červenožlutého oděvu s brněním a helmicemi. V pozadí

výhružně trčí perspektivně ztvárněna tři kopí, která dávají tušit přítomnost dalších záporných postav mučitelů, šplhajících po pahorcích za Kristem, nejsou však viditelné. Günther stylisticky určil zápornou a kladnou postavu Krista trpitele. Za použití jasných a srozumitelných kontrastů. Ježíšova běloskvoucí pleť téměř splývá s bílým rouchem na, které dopadá záře a působí nadpozemsky i jeho tělo působí křehce a zranitelně. Naproti tomu postavy biřiců, především dominantní figura setníka na levé straně scény, zaujme svou silně vyvinutou muskulaturou, hnědou pletí a agresivním gestem, když se vehementně snaží Krista opět postavit a donutit k pochodu. Tvář této postavy ovšem nekoresponduje s rolí, kterou měl zastávat. Je příliš mírná, není zde vůbec žádný náznak úšklebku či agrese ani se ji tvůrce nesnažil karikovat, jako jiní opavští malíři té doby např. Kracker v Kateřinském cyklu. Tradičně velmi oblíbená a často exponovaná postava chlapce v prvním plánu výjevu oděna do bílé košile, žluté kazajky a modrých kalhot s punčochami, nese na pravém předloktí košík překrytý bílým plátnem. Komunikuje pohledem s divákem a gestem levé ruky ukazuje na Krista. Postava vykazuje anatomické chyby, například hlava chlapce je příliš malá vůči zbytku těla, také tvář malovaná ze tří čtvrtin není symetrická, dalo by se říci až deformovaná. Celou scénu rámuje ve spodní části obrazu vržený stín a v horní tmavě hnědá, místy černá bouřková mračna. Osvětleno je centrum s veškerým děním.

Křížová cesta – dvanácté zastavení [99]

Popis: základem malby je prostá vzestupná diagonála vedoucí z dolního pravého rohu směrem nahoru doleva.

V prvním plánu stojí vztyčený kříž s Kristem. Po jeho pravici vzhlížejí k Ježíši Panna Marie. Tradičně zahalena do modrého roucha a mladý Jan evangelista oděn do blankytného šatu

s červeným pláštěm. V druhém plánu v levé části obrazu lze zahlédnout závěr kostela a část věže.

Dvanácté zastavení křížové cesty zobrazuje *Kristovo umírání na kříži*.

Zajímavý kontrast v této scéně tvoří neobvyklý klid a pokora, snad též nepatrný náznak archaického úsměvu, jež se zračí v lidových, pro tehdejšího diváka líbivých (lidově pojatých) tvářích Panny Marie a Jana evangelisty, velikost jejich těl je ovšem vůči Kristově figuře dosti předimenzována. To vše dokreslují smířlivá gesta obou aktéru. Stojí v poklidu a tichosti pod křížem a snaží se smířit s Kristovou smrtí. Navzdory jejich vyrovnanosti oba prožívají vnitřní drama. Malíř smutek a hořkost zobrazil v očích plných slz, které téměř neznatelně kanou po tváři Panny Marie a Jana evangelisty a v dramatu atmosféry kolem. Silný vítr žene mohutná černá oblaka na pustou krajinu. Do vyprahlé země zarazili břevno kříže a podepřeli výhruzně trčícími klíny. Mrtvolně bledé tělo Kristovo bezvládně visí na kříži, jen bílá rouška vlaje povětřím. Kromě dynamicky stočených mračen, která se ochranně vyhýbají obloze nad Ježíšem a záře vycházející z části zahaleného slunce, mysticky působí také hlava Kristova. Po ztrápené tváři mu stéká krev, kolem trnové koruny svítí zlatá svatozář. Symbolicky přetváří trnovou korunu na korunu krále. Kristovy přibité dlaně skýtají pozoruhodný detail s nádechem symbolismu. Prsty pravé ruky zaujmají žehnající gesto, ukazováček levé dlaně je vztyčen směrem k nebesům příbytku Boha Otce a odhalenému slunci.

Mnoho dalších malířských prací z tohoto malířova plodného období se nedochovalo nebo byly odcizeny a dnes jsou nezvěstné.

Pro farní kostel v Cieszyni vytvořil r. 1790 obrazy *sv. Anny*, *Křížovou cestu* a *Svatou Rodinu*. Pro tuto oblast, konkrétně pro kostel sv. Kříže v Cieszyni r. 1804 namaloval další obraz

Umírajícího sv. Františka Xaverského. Ve Vidnavě kromě již zmíněného obrazu *sv. Kateřiny* vytvořil r. 1792 obrazy *sv. Jana Nepomuckého, sv. Floriána a sv. Anny.* Farní kostel v Bohumíně zdobil *pašijový cyklus* malovaný kolem r. 1800. Z přelomu století pocházely obrazy *sv. Stanislava* z farního kostela v Bruzovicích a obraz *Anděla Stážce* z Domaslovic. Do farního kostela ve Vendryni Günther dodal čtyři díla, obraz *sv. Anny, sv. Valentina, sv. Jana Nepomuckého a sv. Josefa.* Interiér filiálního kostela v Kamenici u Bielska zdobily obrazy *sv. Markéty a sv. Trojice* z r. 1805.⁸⁴

4.3.7 Výčet děl

Kolektivní práce:

- **Minoritský klášter a kostel sv. Ducha (OPAVA)** – fresková výzdoba společně s J. K. Handkem a J. Lasserem.
- **Děkanský kostel Nanebevzetí Panny Marie (OPAVA)** – oltářní závěsné obrazy, společně s F. I. Leicherem a I. Raabem.

- **Farní kostel v Hrabyni** – závěsné obrazy sv. Jana Nepomuckého, sv. Josefa a sv. Anny (1754). Podle kvitance z 23. 9. 1755. Nezvěstné.
- **Kaple sv. Anny na Kylešovské ulici (OPAVA)** – freska Korunování Panny Marie se sv. Trojicí (9. srpna 1755) Nedochovaná.
- **Farní kostel v Jaktaři (OPAVA)** – Zjevení na hoře Tábor (1755). Nedochováno.
- **Sbírky Slezského zemského muzea** – obraz pohled na panství Štáblovice se skupinou světců (1759); portrét císaře Leopolda II. 80. Léta 18. stol.); obraz Nejsvětější Trojice, původem z kostela v Nových Lublicích (70. léta); dva oboustranné obrazy. Původem snad ze starého kostela v Bielsku. První obraz znázorňuje sv. Mikuláše, rub Madona. Na druhém je sv. Cyprián na rubu sv. Josef (1790).
- **Kostel sv. Jana Křtitele v Opavě** – obrazy sv. Floriána a sv. Vavřince (1760). Nedochováno. Pouze fotokopie z pozůstalosti J. V. Brauna. V roce 1928 byly obrazy restaurovány A. Zdrzilou.
- Hlavní oltář – dva obrazy. První, vyplňující střed oltáře – scéna Křest Páně. Obraz v nástavci oltáře znázorňuje Boha

Otce.

- **Poutní kostel v Krnově** – obraz Vyučování Panny Marie (1765).
- **Filiální kostel v Pitárném** - obraz Panny Marie (1766). Nedochováno – nezvěstné.
- **Farní kostel Nejsvětější Trojice v Nových Lublicích** - obraz sv. Barbory (poč. 70. let); obraz Umírající sv. Josef (70. Léta). Nedochován.
- **Farní kostel v Budišově** - obraz sv. Barbory, oltář bočního oltáře sv. Jan Nepomucký, Kristus jako dobrý pastýř (1770).
- **Hřbitovní kostel Nanebevzetí Panny Marie ve Vítkově** – Křížová cesta (1771).
- **Farní kostel sv. Bartoloměje v Odrách** - obraz pro hlavní oltář sv. Jakub (1773); obrazy pro boční oltář – Vyučování Panny Marie a obraz sv. Jana Křtitele (1774); Křížová cesta (1775).
- **Farní kostel sv. Jana a Pavla v Místku** - Křížová cesta (1774) a dva obrazy – Anděl Strážce a sv. Josef umístěn v nástavci oltáře (1774).
- **Farní kostel sv. Prokopa v Komárově, (OPAVA)** – obraz Panny Marie Pomocné (1774).
- **Kaple sv. Kříže ve Lhotce u Vítkova** – obraz sv. Kříže (1777).
- **Kostel v Mladé Vísle** - obraz sv. Jakuba Staršího (1777). Nedochováno – nezvěstné
- **Kostel v lokalitě Grodziec** - obraz sv. Barbory (70 léta). Nedochováno – nezvěstné.
- **Farní kostel v Březové** – obraz sv. Mikuláše (80.léta); Křížová cesta – třetí a čtrnácté zastavení bylo zcela přemalováno (poč. 80. let).
- **Farní kostel v Dolní Suché** - zde namaloval I. Günther

několik obrazů. Na hlavním oltáři byl umístěn obraz sv. Jana Křtitele, v nástavci obraz Všech svatých, na bočním oltáři sv. Jan Nepomucký a nástavcový obraz Matky Boží (80. léta 18. stol.). Nedochováno – nezvěstné.

- **Hřbitovní kostel sv. Jakuba v Hradci nad Moravicí** – obraz sv. Jakuba (1782).
- **Kostel v Studzionce** – obraz Nanebevzetí Panny Marie (1782). Nedochováno.
- **Farní kostel sv. Kateřiny Alexandrijské ve Vidnavě** – obraz sv. Kateřiny pro hlavní oltář. Dochovala se i skica k tomuto obrazu – uložena ve sbírkách Slezského muzea v Opavě (1783); obraz sv. Florián, sv. Jan Nepomucký a sv. Anna (1792). Nedochováno – nezvěstné.
- **Kostel sv. Ducha v Opavě** – obraz sv. Floriána pro boční oltář (1784); nástavcová obraz světce (1784); fresky pro hlavní oltář – obraz sv. Ducha, boční oltář sv. Antonína (1792). Nedochováno; fresky u varhan (1796). Nedochováno.
- **Lokální kostel v Zábřehu u Bielska** – obraz sv. Josefa (1786). Nedochováno – nezvěstné.
- **Farní kostel v Kobylé** – Křížová cesta a obraz sv. Jáchyma (1788). Nedochováno
- **Farní kostel sv. Mikuláše v Porubě** – z šesti obrazů se dochovaly čtyři. Do kruhu komponovaný obraz sv. Mikuláše (1790), obraz sv. Antonína Paduánského (1800) byl přenesen z kostela v Kanské, Sestání Ducha svatého a Narození Krista (1790), obraz Zmrtvýchvstání Krista, B. Mariae Virginis a do kruhu komponovaný obraz sv. Antonína Paduánského (1790). Nedochováno – nezvěstné.
- **Farní kostel v Cieszyni** – obraz sv. Anna, sv. Rodina, Křížová cesta (1790). Nedochováno – nezvěstné.

- **Farní kostel Nejsvětější Trojice v Janově** – obrazy sv. Rodiny a sv. Jana Nepomuckého (1793).
  - **Kostel v Kunčicích** – obraz sv. Vavřince (1793).
  - **Kostel sv. Alberta v Třinci** – obraz Matky Boží (1795), dříve umístěn v kostele v Konské.
  - **Farní kostel v Domaslovicích** – obraz Anděl Strážce (1800). Nedochováno – nezvěstné.
  - **Farní kostel v Bohumíně** – Křížová cesta (1800). Nedochováno – nezvěstné.
  - **Farní kostel v Bruzovicích** – obraz sv. Stanislava (r. 1800). Nedochováno.
  - **Filiální kostel Svatých apoštolů Petra a Pavla v Albrechticích** – oltářní obraz Panny Marie Bolestné (1799). Odcizeno.
- Farní kostel sv. Markéty v Dolních Bludovicích** – maloval zde řadu obrazů, dochovaly se pouze tři. Obraz Regina angelorum, sv. Jan Nepomucký a sv. Antonín Paduánský (r. 1800); obraz sv. Markéty, sv. Josefa a sv. Františka Serafínského (r. 1800) – nedochováno.
- **Filiální kostel Tří králů v Ostružné** – Křížová cesta (do r.1800).
  - **Farní kostel sv. Hedviky v Supíkovcích** – Křížová cesta (1800)
  - **Konkatedrála Nanebevzetí Panny Marie v Opavě** – Křížová cesta (1801).
  - **Farní kostel ve Vendryni** – obraz. sv. Anna, sv. Valentýn, sv. Josef a sv. Jan Nepomucký (1801). Nedochováno – nezvěstné.
  - **Filiální kostel sv. Kateřiny v Uhelné** – obraz sv. Kateřiny pro hlavní oltář a Křížová cesta (1804).
  - **Kostel sv. Kříže v Cieszyni** - obraz Umírajícího sv.

Františka Xaverského (1804). Nedochováno – nezvěstné.

- **Filiální kostel v Kamenici u Bielska** – obraz sv. Markéty a sv. Trojice (1805). Nedochováno – nezvěstné.

Nedatovaná díla:

- **Kostel ve Velkých Kuněticích** – obraz Nejsvětější Trojice.
- **Sbírky Slezského zemského muzea** – Korunování Panny Marie.
- **Farní kostel v Moravici na Vítkovsku** – oltářní obraz sv. Jakuba a sv. Filipa, (Inventář kostela z 1. 11. 1804). Nedochováno – nezvěstné.

Závěr

Všechna dostupná díla Ignáce Günthera z posledních třech desetiletí jeho tvorby jsem díky vstřícnosti duchovních správců příslušných kostelů mohla prohlédnout a zdokumentovat. Podle pramenů a literatury, která se pracemi I. Günthera v minulosti zabývala, se nejvíce pozdních prací nalézá v oblasti Jesenicka, Opavska, Těšínska a Karviné. Díla putovala do malých vesnických či příměstských pozdně barokních kostelů. Valná většina obrazů, se dnes nachází ve velmi dobrém stavu. Mnoho z nich podle informací z evidenčních karet bylo ve stavu rozkladu. Ale za posledních dvacet let se díky spolupráci církve s Národním památkovým ústavem podařilo nalézt finance na jejich restaurování. Jediný pašijový cyklus z kostela sv. Kateřiny v Uhelné již nezdobí stěny kostela, ale nalézá se v bezúspěšném stavu a nadále chátrá. Další pašijový cyklus z kostela sv. Mikuláše z Březové u Opavy, jsem k mé velké radosti zastihla ve fázi restaurování. Naskytla se mi obrovská příležitost navštívit ateliér akad. mal. Romany Balcarové a pohovořit s ní o postupu a metodě restaurování tohoto pašijového cyklu. Porovnat zastavení před restaurováním a po zásahu restaurátorky. Nejvíce nedochovaných děl pochází právě z posledního malířova období, kdy jejich existenci dokládají inventáře kostelů, ale i přes tyto ztráty se zachovalo rozsáhlé množství prací, které mi umožnilo probádat Güntherovu malířskou tvorbu orientovanou na rozmezí let 1780 – 1807. Také mě překvapilo, že se nedochovaly portréty šlechty či opavských měšťanů, jelikož právě konec 18. a počátek 19. století dával příležitost růstu měšťanské vrstvě obyvatelstva. Jistě jako jeden ze zámožnějších opavských malířů s dílnou, také přijímal zakázky na obrazy světců pro určené soukromou zbožnost, portréty a žánrové obrazy, ale dochoval se pouze jeden portrét

císaře Leopolda II. dnes ve vlastnictví sbírek Slezského zemského muzea. Kdyby se jich do dnešní doby dochovalo více, bylo by zajímavé sledovat, jak se dovedl vypořádat s tím to náročnějším zobrazovacím žánrem. Günther jako příslušník takzvané lidové větve rokoka měl ustálený typ naivně líbivých tváří světců a světic, díky kterému lze jeho práce snadno identifikovat a který se ve všech dílech opakoval. Proto se domnívám, že by mu právě portrétování, což vyžaduje hledání individuálních rysů objektu, působilo nemalé problémy. Badatelé ve svých článcích často zmiňovali úpadek umělcovy tvorby, počínaje rokem 1780. Který se měl projevit v kompozicích, kresbě i mdlé a nevýrazné barevnosti. Podlé mého názoru se naopak projevila snaha přizpůsobit se nové estetice. Klasicistní malba devatenáctého století již neřešila problémy a vztahy mezi světlem, barvou v návaznosti na prostor, upustila od luminismu. Günther v oltářních obrazech s náročnější kompozicí stále budoval prostor na světle a zářivých barvách. Stále si zachovávají rokokovou vzletnost a vzdušnost. Méně výraznou barevnost mají obrazy znázorňující jednotlivé světce většinou vyobrazení v mnišském stavu. Figury v tmavém rouchu zasadil do tmavě hnědého pozadí, proto se mohou zdát tyto obrazy barevně nezajímavé až strohé. Nové tendence se v plné míře projevily až v pašijových cyklech malovaných na přelomu a na počátku nového 19. století. Zde zcela upustil od rokového luminismu a soustředil se na modelaci tvaru linkou. Barevnost zůstala svěží a pestrá, ale díky jinému vztahu barvy a prostoru se změnila její funkce. Barva již nemodeluje tvar, ale vyplňuje linkou definovaný obrys. V tomto období přijímal velké množství těchto zakázek. Všechny křížové cesty kompozičně kopírují pašijový cyklus J. L. Krackera z r. 1761. Právě malá invence autora a neustálé opakování scén dělá z těchto prací sériový produkt. Těžko dnes zjistíme dílenský podíl na tvorbě křížových cest. Zda l.

Günther pracoval na všech obrazech samostatně či podle ustálené předlohy pracovali dílenští pracovníci. Je jisté, že i na konci své dlouholeté kariéry byl opavský malíř I. Günther stále zahrnován množstvím zakázek a jeho tvorba se neustále vyvíjela a přijímala nové podněty.

Poznámky

---

¹ Ivo Krsek, K dílu opavského malíře Ignáce Günthera, in: *Časopis Slezského muzea* - B VI, 1957, s. 85.

² Marie Schenková – Lubomír Olšovský, *Barokní malířství a sochařství v západní části českého Slezska*, Opava 2001, s. 11 – 13.

³ Ibidem, s. 13 – 20.

⁴ Bohumír Indra, Opavští malíři od poloviny 16. do první poloviny 18. století, in: *Časopis Slezského muzea* - B XXIX, 1980, s. 66 – 71.

⁵ Marie Schenková, Malířství 18. Století v západní části českého Slezska. Katalog autorsky určených děl – I. část, in: *Časopis Slezského muzea* – B XLIII, 1994, s. 122.

⁶ Marie Schenková, Malířství 18. Století v západní části českého Slezska. Katalog autorsky určených děl – II. část, in: *Časopis Slezského muzea* – B XLIII, 1994, s. 228.

⁷ Ibidem, s. 239.

⁸ Viz Schenková (pozn. 5), s. 118.

⁹ Viz Schenková – Olšovský (pozn. 2), s. 16.

¹⁰ Ivo Krsek, *František Antonín Maulbertsch*, Praha 1974.

-
- ¹¹ Ivo Krsek, Náčrt dějin moravského malířství 18. Století, in: *Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity – F 13*, 1969, s. 84 - 85 .
- ¹² Viz Krsek, (pozn. 10).
- ¹³ Ivo Krsek, *F. A. Sebastiny – jeho malířské dílo na našem území*, Olomouc 1956, s. 6 – 8.
- ¹⁴ Ivo Krsek, Křížová cesta F. A. Šebesty (Sebastiniho) v Široké Nivě ve Slezsku, in: *Časopis společnosti přátel starožitností LXII*, 1954, s. 115.
- ¹⁵ Viz Krsek, (pozn. 13), s. 26 -35
- ¹⁶ „Již jeho děd, opavský měšťan Mikuláš Günther, byl malířem. Jako vdovec se oženil 16. prosince 1676 s Růženou Rolnou a zemřel 11. března 1708. Malířem byl i Mikulášův syn Kašpar Rudolf, otec Ignáce Günthera; 7. srpna 1726 se poprvé oženil s Annou Veronikou, osiřelou dcerou opavského papírníka Michala Adama, podruhé 11. května 1733 s Anežkou, dcerou opavského zednického mistra Jana Hausruckera. Zemřel 31. července 1755“. Ivo Krsek, K dílu opavského malíře Ignáce Günthera, in: *Časopis Slezského muzea - B VI*, 1957, s. 85.
- ¹⁷ Bohumír Indra, Příspěvky k biografickému slovníku výtvarných umělců na Moravě a ve Slezsku v 16. až 19. století. A – J, in: *Časopis Slezského muzea 1992 – 2000*. Opava 2000, s. 79.
- ¹⁸ Viz Krsek, (pozn. 1), s. 86.
- ¹⁹ Viz Indra, (pozn. 17), s. 79.

-
- ²⁰ Ivo Krsek, K otázce lidových prvků v rokokovém malířství, in: *Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity – F 3*, 1959, s. 30 - 42.
- ²¹ Bohumír Indra, Ještě k dílu opavského malíře I. Günthera, in: *Časopis Slezského muzea - B VII*, 1958, s. 110 – 113.
- ²² Ibidem, s. 110 – 110.
- ²³ Marie Schenková, Dílo Ignáce Günthera – Příspěvek k dějinám opavského malířství 18. Století, in: *Sborník památkové péče v Severomoravském kraji III*, 1977, s. 48 – 49.
- ²⁴ Marie Schenková, Několik neznámých slezských a moravských vedut z 18. Století, in: *Vlastivědné listy XVII*, č. 1, 1991, s. 18.
- ²⁵ Viz Schenková (pozn. 23), s. 48 – 49.
- ²⁶ Viz Indra, (pozn. 21), s. 111.
- ²⁷ Viz Schenková (pozn. 23), s. 65.
- ²⁸ Viz Schenková (pozn. 24), s. 16.
- ²⁹ Viz Krsek, (pozn. 1), s. 87.
- ³⁰ Viz Schenková – Olšovský, (pozn. 2), s. 40 – 41.
- ³¹ Viz Krsek, (pozn. 1), s. 88.
- ³² Ibidem, s. 89 – 90.
- ³³ Viz Schenková, (pozn. 23), s. 52.
- ³⁴ Viz Indra, (pozn. 21), s. 111.
- ³⁵ Viz Schenková, (pozn. 23), s. 52.

---

³⁶ Marie Schenková, Nová připsání k dílu Ignáce Raaba a Ignáce Günthera, in: *Časopis Slezského muzea* – B XXX, 1981, s. 83 – 84.

³⁷ Dominik Škaruda, Pomníky zbožnosti křesťanské v Místku na Moravě, in: *Method X*, č. 2., Praha 1884, s. 123 – 124.

³⁸ Viz Schenková, (pozn. 23), s. 51.

³⁹ Viz Krsek, (pozn. 1), s. 91.

⁴⁰ Viz Schenková, (pozn. 23), s. 51.

⁴¹ Viz Schenková, (pozn. 23), s. 52.

⁴² Viz Krsek, (pozn. 1), s. 91.

⁴³ Viz Schenková, (pozn. 23), s. 51.

⁴⁴ Ibidem, s. 52 – 53.

⁴⁵ Viz Schenková, (pozn. 5), s. 127.

⁴⁶ Spolupracoval s J. T. Rotterem na vzniku freskové výzdoby v prostorách bývalého premonstrátského kláštera na Hradisku u Olomouce. V Brně v 2. polovině čtyřicátých let pracoval pro dominikány, kapucíny v Moravské Třebové r. 1739, pro františkány a v Opavě r. 1761 opět pro františkány. Lubomír Slavíček, Výstava Johana Lucase Krackera v Budapešti, in: *Umění XXVIII*, 1980, s. 272 – 273.

⁴⁷ Lubomír Slavíček, Nová zjištění k dílu A. F. Maulbertsche a J. L. Krackera, in: *Umění XXVI*, 1978, s. 57.

---

⁴⁸ *Obraz sv. Mikuláše, kostel sv. Mikuláše Březová u Vítkova*, evidenční složka, movité kulturní památky, pořadové č. 38 – 7435. NPÚ Ostrava.

⁴⁹ Viz Schenková, (pozn. 23), s. 53.

⁵⁰ Tato informace pochází od akad. mal. Romany Balcarové.

⁵¹ Viz Schenková, (pozn. 23), s. 53 - 54.

⁵² *Portrét císaře Leopolda II.* evidenční karta, č. inv. U 920 A. Slezské zemské muzeum Opava.

⁵³ *Obraz sv. Jakuba, hřbitovní kaple sv. Jakuba v Hradci nad Moravicí*, evidenční složka, movité kulturní památky, pořadové č. 38 – 7481. NPÚ Ostrava.

⁵⁴ Slavomír Ravik, *O světcích a patronech*, Brno 2006, s. 90.

⁵⁵ Viz Schenková, (pozn. 23), s. 54.

⁵⁶ Viz Krsek, (pozn. 1), s. 92.

⁵⁷ *Oltářní obraz sv. Kateřiny, farní kostel sv. Kateřiny ve Vidnavě*, evidenční složka, movité kulturní památky, rejstříkové č. 33627/ 8-1195. NPÚ Olomouc.

⁵⁸ Viz Schenková, (pozn. 23), s. 69.

⁵⁹ *Oltářní obraz sv. Floriána, kostel sv. Ducha v Opavě*, evidenční složka, movité kulturní památky, pořadové č. 244493/ 8-1283 (38-250). NPÚ Ostrava.

⁶⁰ Viz Schenková, (pozn. 23), s. 54 – 55.

⁶¹ Viz Krsek, (pozn. 1), s. 92.

⁶² Viz Schenková, (pozn. 36), s. 83.

---

⁶³ Viz Indra, (pozn. 21), s. 111.

⁶⁴ Viz Schenková, (pozn. 23), s. 55.

⁶⁵ *Obraz sv. Cypriána a sv. Josefa*, evidenční karta, č. inv. U 1723 A. Slezské zemské muzeum Opava.

⁶⁶ Viz Ravik, (pozn. 55), s. 190 - 191.

⁶⁷ *Obraz sv. Mikuláše a Madony*, evidenční karta, č. inv. U 1722 A. Slezské zemské muzeum Opava.

⁶⁸ Viz Indra, (pozn. 21), s. 111.

⁶⁹ *Obraz Soslání Ducha svatého, kostel sv. Mikuláše Ostrava – Poruba*, evidenční složka, movité kulturní památky, pořadové č. 656. NPÚ Ostrava.

⁷⁰ *Obraz Narození Krista, kostel sv. Mikuláše Ostrava – Poruba*, evidenční složka, movité kulturní památky, pořadové č. 657. NPÚ Ostrava.

⁷¹ *Obraz sv. Mikuláše, kostel sv. Mikuláše Ostrava – Poruba*, evidenční složka, movité kulturní památky, pořadové č. 659. NPÚ Ostrava.

⁷² Viz Ravik, (pozn. 55), s. 412 - 415.

⁷³ *Obraz P. Marie, kostel sv. Alberta v Třinci*, evidenční složka, movité kulturní památky, pořadové č. 7339. NPÚ Ostrava.

⁷⁴ *Obraz P. Marie Bolestné, kostel sv. Petra a Pavla v Albrechticích*, evidenční složka, movité kulturní památky, pořadové č. 8040. NPÚ Ostrava.

---

⁷⁵ *Obraz sv. Antonína Paduánského, kostel sv. Mikuláše Ostrava – Poruba*, evidenční složka, movité kulturní památky, pořadové č. 658. NPÚ Ostrava.

⁷⁶ Viz Indra, (pozn. 21), s. 112.

⁷⁷ *Obraz sv. Jana Nepomuckého, kostel sv. Markéty Dolní Bludovice*, evidenční složka, movité kulturní památky, pořadové č. 693. NPÚ Ostrava.

⁷⁸ *Obraz sv. Antonína Paduánského, kostel sv. Markéty Dolní Bludovice*, evidenční složka, movité kulturní památky, pořadové č. 694. NPÚ Ostrava.

⁷⁹ *Obraz Madony s dítětem “Regina angelorum”, kostel sv. Markéty Dolní Bludovice*, evidenční složka, movité kulturní památky, pořadové č. 695. NPÚ Ostrava.

⁸⁰ *Soubor 14 obrazů křížové cesty, kostel Tří králů v Ostružné*, movité kulturní památky, pořadové č. 3823. NPÚ Ostrava.

⁸¹ *Soubor 14 obrazů křížové cesty, konkatedrála Nanebevzetí P. Marie*, evidenční složka, movité kulturní památky, pořadové č. 196. NPÚ Ostrava.

⁸² *Oltářní obraz sv. Kateřiny, kostel sv. Kateřiny v Uhelné*, evidenční složka, movité kulturní památky, pořadové č. 3953. NPÚ Olomouc.

⁸³ *Soubor 14 obrazů křížové cesty, kostel sv. Katřiny*, evidenční složka, movité kulturní památky, pořadové č. 3960. NPÚ Ostrava.

⁸⁴ Viz Schenková, (pozn. 23), s. 64-65.

Prameny a literatura

1. Slavomír Ravik, *O světcích a patronech*, Brno 2006.
2. Marie Schenková – Lubomír Olšovský, *Barokní malířství a sochařství v západní části českého Slezska*, Opava 2001.
3. Bohumír Indra, Příspěvky k biografickému slovníku výtvarných umělců na Moravě a ve Slezsku v 16. až 19. století. A – J, in: *Časopis Slezského muzea 1992 – 2000*. Opava 2000.
4. Marie Schenková, Malířství 18. Století v západní části českého Slezska, in: *Časopis Slezského muzea – B XLIII*, 1994, s. 49 – 70.
5. Marie Schenková, Malířství 18. Století v západní části českého Slezska. Katalog autorsky určených děl – I. část, in: *Časopis Slezského muzea – B XLIII*, 1994, s. 117 - 135.
6. Marie Schenková, Malířství 18. Století v západní části českého Slezska. Katalog autorsky určených děl – II. část, in: *Časopis Slezského muzea – B XLIII*, 1994, s. 228 - 244.
7. Marie Schenková, Několik neznámých slezských a moravských vedut z 18. Století, in: *Vlastivědné listy XVII*, č. 1, 1991, s. 15 – 19.
8. Marie Schenková, Nová připsání k dílu Ignáce Raaba a Ignáce Günthera, in: *Časopis Slezského muzea – B XXX*, 1981, s. 81 – 84.

9. Bohumír Indra, Opavští malíři od poloviny 16. do první poloviny 18. století, in: *Časopis Slezského muzea* - B XXIX, 1980, s. 61 – 80.
10. Lubomír Slavíček, Výstava Johana Lucase Krackera v Budapešti, in: *Umění XXVIII*, 1980, s. 272 – 276.
11. Lubomír Slavíček, Nová zjištění k dílu A. F. Maulbertsche a J. L. Krackera, in: *Umění XXVI*, 1978, s. 56 – 59.
12. Marie Schenková, Dílo Ignáce Günthera – Příspěvek k dějinám opavského malířství 18. Století, in: *Sborník památkové péče v Severomoravském kraji III*, 1977, s. 45 – 69.
13. Ivo Krsek, *František Antonín Maulbertsch*, Praha 1974.
14. Ivo Krsek, Náčrt dějin moravského malířství 18. Století, in: *Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity* – F 13, 1969, s. 81 – 95.
15. Ivo Krsek, K otázce lidových prvků v rokokovém malířství, in: *Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity* – F 3, 1959, s. 30 - 42.
16. Bohumír Indra, Ještě k dílu opavského malíře I. Günthera, in: *Časopis Slezského muzea* - B VII, 1958, s. 110 – 113.
17. Ivo Krsek, K dílu opavského malíře Ignáce Günthera, in: *Časopis Slezského muzea* - B VI, 1957, s. 85 – 97.
18. Ivo Krsek, *F. A. Sebastiny – jeho malířské dílo na našem území*, Olomouc 1956.
19. Ivo Krsek, Křížová cesta F. A. Šebesty (Sebastiniho) v Široké Nivě ve Slezsku, in: *Časopis společnosti přátel starožitností LXII*, 1954, s. 115 – 122.

20. Dominik Škaruda, Pomníky zbožnosti křesťanské v Místku na Moravě, in: *Method X*, č. 11., Praha 1884. s. 122 – 129.
21. Národní památkový úřad Olomouc, evidenční složka – movité kulturní památky.
22. Národní památkový úřad Ostrava, evidenční složka – movité kulturní památky.

Summary

The diploma thesis describes life work of opavian artist Ignác Günther. He was born on 8th July 1727 in Opava and died on 6th July 1807 also there. Representative of inner group (cabinet) called rococo folk style. All his artistic production is connected with Silesian region and also with Poland. We can find his paintings in main opava's churches and in small late baroque churches which are situated in silesian villages or in jeseník range.

This work focuses on last three decades of his productive, years 1780 -1807. The time between two different ages. The end of late baroque style and early start of classicism. The situation in society had changed, middle class became much stronger. Towns started to expand, especially cultural life. With new philosophy came new aesthetics. Ignác Günther inherited painting workshop in Opava and he continued in tradition of his family. He spent all life in Opava. Günther was an average artist. He accepted artistic job orders for Church – altarpieces or Calvary paintings, but he also accepted tradework. He looked for inspiration in paintings of his well-travelled colleagues – J. L. Kracker, F. A. Sebastiny. All artistic influence into Silesia, came from Vienna.

The diploma thesis tackles a question receiving new age aesthetics into his paintings and wants to find concrete examples of paintings, which influenced him. Diffusion of folk elements with old and new aesthetics in paintings of this period.

Seznam obrazových příloh

Obr. č. 01. Ignác Günther, oltářní obraz sv. Mikuláše, počátek 80. let 18. stol., olej, plátno, 330 x 173 cm, kostel sv. Mikuláše, Březová u Vítkova.

Foto: autor.

Obr. č. 02. Ignác Günther, křížová cesta - I. zastavení, počátek 80. let 18. stol., olej, plátno, 116 x 77,5 cm, kostel sv. Mikuláše, Březová u Vítkova.

Foto: Romana Balcarová.

Obr. č. 03. Ignác Günther, křížová cesta - I. zastavení, počátek 80. let 18. stol., olej, plátno, 116 x 77,5 cm, restaurováno, kostel sv. Mikuláše, Březová u Vítkova. Foto: Romana Balcarová.

Obr. č. 04. Ignác Günther, křížová cesta - II. zastavení, počátek 80. let 18. stol., olej, plátno, 116 x 77,5 cm, kostel sv. Mikuláše, Březová u Vítkova.

Foto: Romana Balcarová.

Obr. č. 05. Ignác Günther, křížová cesta - II. zastavení, počátek 80. let 18. stol., olej, plátno, 116 x 77,5 cm, restaurováno, kostel sv. Mikuláše, Březová u Vítkova.

Foto: Romana Balcarová.

Obr. č. 06. Ignác Günther, křížová cesta - V. zastavení, počátek 80. let 18. stol., olej, plátno, 116 x 77,5 cm, kostel sv. Mikuláše, Březová u Vítkova. Foto: Romana Balcarová.

Obr. č. 07. Ignác Günther, křížová cesta - V. zastavení, počátek 80. let 18. stol, olej, plátno, 116 x 77,5 cm, restaurováno, kostel sv. Mikuláše, Březová u Vítkova. Foto: Romana Balcarová.

Obr. č. 08. Ignác Günther, křížová cesta - VI. zastavení, počátek 80. let 18. stol, olej, plátno, 116 x 77,5 cm, kostel sv. Mikuláše, Březová u Vítkova. Foto: Romana Balcarová.

Obr. č. 09. Ignác Günther, křížová cesta - VI. zastavení, počátek 80. let 18. stol, olej, plátno, 116 x 77,5 cm, restaurováno, kostel sv. Mikuláše, Březová u Vítkova. Foto: Romana Balcarová.

Obr. č. 10. Ignác Günther, křížová cesta - VII. zastavení, počátek 80. let 18. stol, olej, plátno, 116 x 77,5 cm, kostel sv. Mikuláše, Březová u Vítkova. Foto: Romana Balcarová.

Obr. č. 11. Ignác Günther, křížová cesta - VII. zastavení, počátek 80. let 18. stol, olej, plátno, 116 x 77,5 cm, restaurováno, kostel sv. Mikuláše, Březová u Vítkova. Foto: Romana Balcarová.

Obr. č. 12. Ignác Günther, křížová cesta - VIII. zastavení, počátek 80. let 18. stol, olej, plátno, 116 x 77,5 cm, kostel sv. Mikuláše, Březová u Vítkova. Foto: Romana Balcarová.

Obr. č. 13. Ignác Günther, křížová cesta - VIII. zastavení, počátek 80. let 18. stol, olej, plátno, 116 x 77,5 cm, restaurováno, kostel sv. Mikuláše, Březová u Vítkova. Foto: Romana Balcarová.

Obr. č. 14. Ignác Günther, křížová cesta - IX. zastavení, počátek 80. let 18. stol., olej, plátno, 116 x 77,5 cm, I. fáze restaurování, kostel sv. Mikuláše, Březová u Vítkova. Foto: Romana Balcarová.

Obr. č. 15. Ignác Günther, křížová cesta - IX. zastavení, počátek 80. let 18. stol., olej, plátno, 116 x 77,5 cm, II. fáze restaurování, kostel sv. Mikuláše, Březová u Vítkova. Foto: Romana Balcarová.

Obr. č. 16. Ignác Günther, křížová cesta - IX. zastavení, počátek 80. let 18. stol., olej, plátno, 116 x 77,5 cm, III. fáze restaurování, kostel sv. Mikuláše, Březová u Vítkova. Foto: Romana Balcarová.

Obr. č. 17. Ignác Günther, křížová cesta - IX. zastavení, počátek 80. let 18. stol., olej, plátno, 116 x 77,5 cm, restaurováno, kostel sv. Mikuláše, Březová u Vítkova. Foto: Romana Balcarová.

Obr. č. 18. Ignác Günther, křížová cesta - VI. Zastavení (detail), počátek 80. let 18. stol., olej, plátno, 116 x 77,5 cm, restaurováno, kostel sv. Mikuláše, Březová u Vítkova. Foto: Romana Balcarová

Obr. č. 19. Ignác Günther, křížová cesta - VI. Zastavení (detail), počátek 80. let 18. stol., olej, plátno, 116 x 77,5 cm, restaurováno, kostel sv. Mikuláše, Březová u Vítkova. Foto: Romana Balcarová.

Obr. č. 20. Ignác Günther, křížová cesta - IX. Zastavení (detail), počátek 80. let 18. stol., olej, plátno, 116 x 77,5 cm, restaurováno, kostel sv. Mikuláše, Březová u Vítkova. Foto: Romana Balcarová.

Obr. č. 21. Ignác Günther, křížová cesta - IX. Zastavení (detail), počátek 80. let 18. stol., olej, plátno, 116 x 77,5 cm, restaurováno, kostel sv. Mikuláše, Březová u Vítkova. Foto: Romana Balcarová.

Obr. č. 22. Ignác Günther, křížová cesta - VIII. Zastavení (detail), počátek 80. let 18. stol., olej, plátno, 116 x 77,5 cm, restaurováno, kostel sv. Mikuláše, Březová u Vítkova. Foto: Romana Balcarová.

Obr. č. 23. Ignác Günther, křížová cesta - I. Zastavení (detail), počátek 80. let 18. stol., olej, plátno, 116 x 77,5 cm, restaurováno, kostel sv. Mikuláše, Březová u Vítkova. Foto: Romana Balcarová.

Obr. č. 24. Ignác Günther, křížová cesta - X. zastavení, počátek 80. let 18. stol., olej, plátno, 116 x 77,5 cm, kostel sv. Mikuláše, Březová u Vítkova. Foto: autor.

Obr. č. 25. Ignác Günther, křížová cesta - XI. zastavení, počátek 80. let 18. stol., olej, plátno, 116 x 77,5 cm, kostel sv. Mikuláše, Březová u Vítkova. Foto: autor.

Obr. č. 26 Ignác Günther, křížová cesta - XII. zastavení, počátek 80. let 18. stol., olej, plátno, 116 x 77,5 cm, kostel sv. Mikuláše, Březová u Vítkova. Foto: autor.

Obr. č. 27. Ignác Günther, křížová cesta - XIII. zastavení, počátek 80. let 18. stol., olej, plátno, 116 x 77,5 cm, kostel sv. Mikuláše, Březová u Vítkova. Foto: autor.

Obr. č. 28. Ignác Günther, křížová cesta - III. zastavení (přemalba) počátek 80. let 18. stol., olej, plátno, 116 x 77,5 cm, kostel sv. Mikuláše, Březová u Vítkova. Foto: autor.

Obr. č. 29. Ignác Günther, křížová cesta - XIV. zastavení (přemalba) počátek 80. let 18. stol., olej, plátno, 116 x 77,5 cm, kostel sv. Mikuláše, Březová u Vítkova. Foto: autor.

Obr. č. 30. Ignác Günther, portrét Leopolda II., 80. léta 18. stol., olej, plátno, 84 x 126,5 cm, Slezské zemské muzeum Opava.
Foto: autor.

Obr. č. 31. Ignác Günther, oltářní obraz sv. Jakuba, 1782, olej, plátno, 218 x 122 cm, hřbitovní kostel sv. Jakuba, Hradec nad Moravicí. Foto: autor.

Obr. č. 32. Ignác Günther, oltářní obraz sv. Kateřiny, 1783, olej, plátno, nevedeno, kostel sv. Kateřiny Alexandrijské, Vidnava.
Foto: L. Wunsch.

Obr. č. 33. Ignác Günther, skica k oltářnímu obrazu sv. Kateřiny v kostele sv. Kateřiny ve Vidnavě, 1783, lavírovaná kresba tuší, papír, 24,5 x 16,5 cm. Slezské zemské muzeum Opava. Foto: L. Wunsch, viz Marie Schenková – Lubomír Olšovský, *Barokní malířství a sochařství v západní části českého Slezska*, Opava 2001. Obr. č. M.11.5.

Obr. č. 34. Ignác Günther, oltářní obraz sv. Floriána, 1784, olej, plátno, 275 x 135 cm, kostel sv. Ducha, Opava. Foto: autor.

Obr. č. 35. Ignác Günther, nádstavcový obraz na bočním oltáři sv. Floriána, 1784, olej, plátno, kostel sv. Ducha, Opava. Foto: autor.

Obr. č. 36. Ignác Günther, obraz sv. Cypriána, 1790, olej, plátno, 81 x 74 cm, Slezské zemské muzeum Opava. Foto: L. Wunsch.

Obr. č. 37. Ignác Günther, obraz sv. Josefa, 1790, olej, plátno, 81 x 74 cm, Slezské zemské muzeum Opava. Foto: L. Wunsch.

Obr. č. 38. Ignác Günther, obraz sv. Mikuláše, 1790, olej, plátno, 81 x 74 cm, Slezské zemské muzeum Opava. Foto: L. Wunsch.

Obr. č. 39. Ignác Günther, obraz Madony, 1790, olej, plátno, 81 x 74 cm, Slezské zemské muzeum Opava. Foto: L. Wunsch.

Obr. č. 40. Ignác Günther, obraz Seslání Ducha svatého, 1790, olej, plátno, 89 x 166 cm, kostel sv. Mikuláše, Ostrava – Poruba. Foto: autor.

Obr. č. 41. Ignác Günther, obraz Narození Krista, 1790, olej, plátno, 89 x 166 cm, kostel sv. Mikuláše, Ostrava – Poruba. Foto: autor.

Obr. č. 42. Ignác Günther, obraz sv. Mikuláše, 1790, olej, plátno, 87 x 88 cm, kostel sv. Mikuláše, Ostrava – Poruba. Foto: autor.

Obr. č. 43. Ignác Günther, obraz P. Marie, 1795, olej, plátno, 99 x 180 cm, kostel sv. Alberta, Třinec. Foto: autor.

Obr. č. 44. Ignác Günther, obraz sv. Antonína Paduánského, 1800, olej, plátno, 100 x 135 cm, kostel sv. Mikuláše, Ostrava – Poruba. Foto: autor.

Obr. č. 45. Ignác Günther, obraz sv. Antonína Paduánského, 1800, olej, plátno, 76 x 124 cm, kostel sv. Markéty, Dolní Bludovice. Foto: autor.

Obr. č. 46. Ignác Günther, obraz sv. Jana Nepomuckého, 1800, olej, plátno, 76 x 124 cm, kostel sv. Markéty, Dolní Bludovice. Foto: autor.

Obr. č. 47. Ignác Günther, obraz "Regina angelorum", 1800, olej, plátno, 110 x 95 cm, kostel sv. Markéty, Dolní Bludovice. Foto: autor.

Obr. č. 48. Ignác Günther, křížová cesta – I. zastavení, 1800, olej, plátno, nevedeno, kostel sv. Hedviky, Supíkovice. Foto: autor.

Obr. č. 49. Ignác Günther, křížová cesta – II. zastavení, 1800, olej, plátno, nevedeno, kostel sv. Hedviky, Supíkovice. Foto: autor.

Obr. č. 50. Ignác Günther, křížová cesta – III. zastavení, 1800, olej, plátno, nevedeno, kostel sv. Hedviky, Supíkovice. Foto: autor.

Obr. č. 51. Ignác Günther, křížová cesta – IV. zastavení, 1800, olej, plátno, nevedeno, kostel sv. Hedviky, Supíkovice. Foto: autor.

Obr. č. 52. Ignác Günther, křížová cesta – V. zastavení, 1800, olej, plátno, nevedeno, kostel sv. Hedviky, Supíkovice.
Foto: autor.

Obr. č. 53. Ignác Günther, křížová cesta – VI. zastavení, 1800, olej, plátno, nevedeno, kostel sv. Hedviky, Supíkovice. Foto: autor.

Obr. č. 54. Ignác Günther, křížová cesta – VII. zastavení, 1800, olej, plátno, nevedeno, kostel sv. Hedviky, Supíkovice. Foto: autor.

Obr. č. 55. Ignác Günther, křížová cesta – VIII. zastavení, 1800, olej, plátno, nevedeno, kostel sv. Hedviky, Supíkovice. Foto: autor.

Obr. č. 56. Ignác Günther, křížová cesta – IX. zastavení, 1800, olej, plátno, nevedeno, kostel sv. Hedviky, Supíkovice. Foto: autor.

Obr. č. 57. Ignác Günther, křížová cesta – X. zastavení, 1800, olej, plátno, nevedeno, kostel sv. Hedviky, Supíkovice. Foto: autor.

Obr. č. 58. Ignác Günther, křížová cesta – XI. zastavení, 1800, olej, plátno, nevedeno, kostel sv. Hedviky, Supíkovice. Foto: autor.

Obr. č. 59. Ignác Günther, křížová cesta – XII. zastavení, 1800, olej, plátno, nevedeno, kostel sv. Hedviky, Supíkovice. Foto: autor.

Obr. č. 60. Ignác Günther, křížová cesta – XIII. zastavení, 1800, olej, plátno, nevedeno, kostel sv. Hedviky, Supíkovice. Foto: autor.

Obr. č. 61. Ignác Günther, křížová cesta – XIV. zastavení, 1800, olej, plátno, nevedeno, kostel sv. Hedviky, Supíkovice. Foto: autor.

Obr. č. 62. Ignác Günther, křížová cesta – I. zastavení, 1801, olej, plátno, 120 x 80 cm, konkatedrála Nanebevzetí P. Marie, Opava.
Foto: Pavel Solnický.

Obr. č. 63. Ignác Günther, křížová cesta – II. zastavení, 1801, olej, plátno, 120 x 80 cm, konkatedrála Nanebevzetí P. Marie, Opava.
Foto: autor.

Obr. č. 64. Ignác Günther, křížová cesta – III. zastavení, 1801, olej, plátno, 120 x 80 cm, konkatedrála Nanebevzetí P. Marie, Opava.
Foto: Pavel Solnický.

Obr. č. 65. Ignác Günther, křížová cesta – IV. zastavení, 1801, olej, plátno, 120 x 80 cm, konkatedrála Nanebevzetí P. Marie, Opava.
Foto: Pavel Solnický.

Obr. č. 66. Ignác Günther, křížová cesta – V. zastavení, 1801, olej, plátno, 120 x 80 cm, konkatedrála Nanebevzetí P. Marie, Opava.
Foto: Pavel Solnický.

Obr. č. 67. Ignác Günther, křížová cesta – VI. zastavení, 1801, olej, plátno, 120 x 80 cm, konkatedrála Nanebevzetí P. Marie, Opava.
Foto: Pavel Solnický.

Obr. č. 68. Ignác Günther, křížová cesta – VII. zastavení, 1801, olej, plátno, 120 x 80 cm, konkatedrála Nanebevzetí P. Marie, Opava.
Foto: Pavel Solnický.

Obr. č. 69. Ignác Günther, křížová cesta – VIII. zastavení, 1801, olej, plátno, 120 x 80 cm, konkatedrála Nanebevzetí P. Marie, Opava.

Foto: Pavel Solnický.

Obr. č. 70. Ignác Günther, křížová cesta – IX. zastavení, 1801, olej, plátno, 120 x 80 cm, konkatedrála Nanebevzetí P. Marie, Opava.

Foto: Pavel Solnický.

Obr. č. 71. Ignác Günther, křížová cesta – X. zastavení, 1801, olej, plátno, 120 x 80 cm, konkatedrála Nanebevzetí P. Marie, Opava.

Foto: autor.

Obr. č. 72. Ignác Günther, křížová cesta – XI. zastavení, 1801, olej, plátno, 120 x 80 cm, konkatedrála Nanebevzetí P. Marie, Opava.

Foto: Pavel Solnický.

Obr. č. 73. Ignác Günther, křížová cesta – XII. zastavení, 1801, olej, plátno, 120 x 80 cm, konkatedrála Nanebevzetí P. Marie, Opava.

Foto: Pavel Solnický.

Obr. č. 74. Ignác Günther, křížová cesta – XIII. zastavení, 1801, olej, plátno, 120 x 80 cm, konkatedrála Nanebevzetí P. Marie, Opava.

Foto: Pavel Solnický.

Obr. č. 75. Ignác Günther, křížová cesta – XIV. zastavení, 1801, olej, plátno, 120 x 80 cm, konkatedrála Nanebevzetí P. Marie, Opava.

Foto: Pavel Solnický.

Obr. č. 76. Ignác Günther, oltářní obraz sv. Kateřiny, 1804, olej, plátno, nevedeno, kostel sv. Kateřiny, Uhelná. Foto: autor.

Obr. č. 77. Ignác Günther, křížová cesta – I. zastavení, 1804, olej, plátno, 120 x 140 cm, kostel sv. Kateřiny, Uhelná. Foto: autor

Obr. č. 78. J. L. Kracker, křížová cesta – I. zastavení, 1761, olej, plátno, nevedeno, kostel sv. Kateřiny, Opava. Foto: autor

Obr. č. 79. Ignác Günther, křížová cesta – II. zastavení, 1804, olej, plátno, 120 x 140 cm, kostel sv. Kateřiny, Uhelná. Foto: autor.

Obr. č. 80. J. L. Kracker, křížová cesta – II. zastavení, 1761, olej, plátno, nevedeno, kostel sv. Kateřiny, Opava. Foto: autor.

Obr. č. 81. Ignác Günther, křížová cesta – III. zastavení, 1804, olej, plátno, 120 x 140 cm, kostel sv. Kateřiny, Uhelná. Foto: autor.

Obr. č. 82. J. L. Kracker, křížová cesta – III. zastavení, 1761, olej, plátno, nevedeno, kostel sv. Kateřiny, Opava. Foto: autor.

Obr. č. 83. Ignác Günther, křížová cesta – IV. zastavení, 1804, olej, plátno, 120 x 140 cm, kostel sv. Kateřiny, Uhelná. Foto: autor.

Obr. č. 84. J. L. Kracker, křížová cesta – IV. zastavení, 1761, olej, plátno, nevedeno, kostel sv. Kateřiny, Opava. Foto: autor.

Obr. č. 85. Ignác Günther, křížová cesta – V. zastavení, 1804, olej, plátno, 120 x 140 cm, kostel sv. Kateřiny, Uhelná. Foto: autor.

Obr. č. 86. J. L. Kracker, křížová cesta – V. zastavení, 1761, olej, plátno, nevedeno, kostel sv. Kateřiny, Opava. Foto: autor.

Obr. č. 87. Ignác Günther, křížová cesta – VI. zastavení, 1804, olej, plátno, 120 x 140 cm, kostel sv. Kateřiny, Uhelná. Foto: autor.

Obr. č. 88. J. L. Kracker, křížová cesta – VI. zastavení, 1761, olej, plátno, nevedeno, kostel sv. Kateřiny, Opava. Foto: autor.

Obr. č. 89. Ignác Günther, křížová cesta – VII. zastavení, 1804, olej, plátno, 120 x 140 cm, kostel sv. Kateřiny, Uhelná. Foto: autor.

Obr. č. 90. J. L. Kracker, křížová cesta – VII. zastavení, 1761, olej, plátno, nevedeno, kostel sv. Kateřiny, Opava. Foto: autor.

Obr. č. 91. Ignác Günther, křížová cesta – VIII. zastavení, 1804, olej, plátno, 120 x 140 cm, kostel sv. Kateřiny, Uhelná. Foto: autor.

Obr. č. 92. J. L. Kracker, křížová cesta – VIII. zastavení, 1761, olej, plátno, nevedeno, kostel sv. Kateřiny, Opava. Foto: autor.

Obr. č. 93. Ignác Günther, křížová cesta – IX. zastavení, 1804, olej, plátno, 120 x 140 cm, kostel sv. Kateřiny, Uhelná. Foto: autor.

Obr. č. 94. J. L. Kracker, křížová cesta – IX. zastavení, 1761, olej, plátno, nevedeno, kostel sv. Kateřiny, Opava. Foto: autor.

Obr. č. 95. Ignác Günther, křížová cesta – X. zastavení, 1804, olej, plátno, 120 x 140 cm, kostel sv. Kateřiny, Uhelná. Foto: autor.

Obr. č. 96. J. L. Kracker, křížová cesta – X. zastavení, 1761, olej, plátno, nevedeno, kostel sv. Kateřiny, Opava. Foto: autor.

Obr. č. 97. Ignác Günther, křížová cesta – XI. zastavení, 1804, olej, plátno, 120 x 140 cm, kostel sv. Kateřiny, Uhelná. Foto: autor.

Obr. č. 98. J. L. Kracker, křížová cesta – XI. zastavení, 1761, olej, plátno, nevedeno, kostel sv. Kateřiny, Opava. Foto: autor.

Obr. č. 99. Ignác Günther, křížová cesta – XII. zastavení, 1804, olej, plátno, 120 x 140 cm, kostel sv. Kateřiny, Uhelná. Foto: autor.

Obr. č. 100. J. L. Kracker, křížová cesta – XII. zastavení, 1761, olej, plátno, nevedeno, kostel sv. Kateřiny, Opava. Foto: autor.

Obr. č. 101. Ignác Günther, křížová cesta – XIII. zastavení, 1804, olej, plátno, 120 x 140 cm, kostel sv. Kateřiny, Uhelná. Foto: autor.

Obr. č. 102. J. L. Kracker, křížová cesta – XIII. zastavení, 1761, olej, plátno, nevedeno, kostel sv. Kateřiny, Opava. Foto: autor.

Obr. č. 103. Ignác Günther, křížová cesta – XIV. zastavení, 1804, olej, plátno, 120 x 140 cm, kostel sv. Kateřiny, Uhelná. Foto: autor.

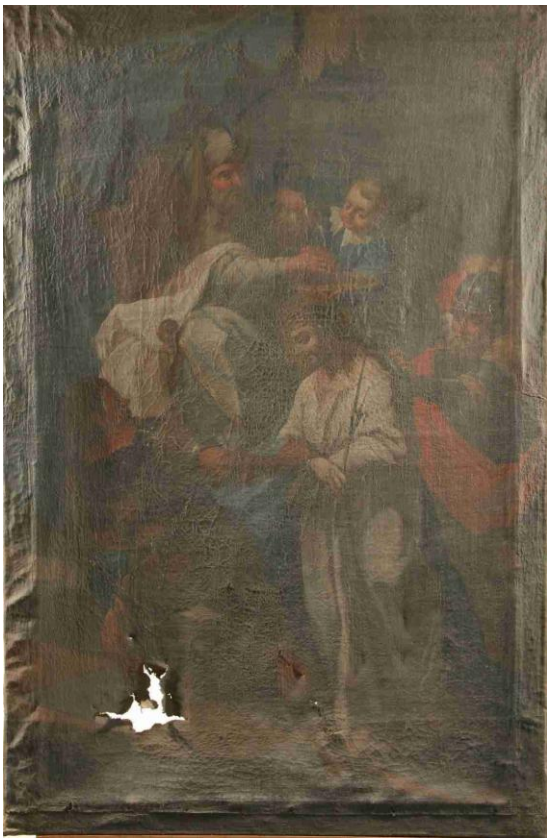
Obr. č. 104. J. L. Kracker, křížová cesta – XIV. zastavení, 1761, olej, plátno, nevedeno, kostel sv. Kateřiny, Opava. Foto: autor.

Obr. č. 105. Autor neznámý, obraz světice, nedatováno, olej, plátno, 99 x 180 cm, kostel sv. Alberta, Třinec. Foto: autor.

Obrazové přílohy

Obr. č. 01

Obr. č. 02

Obr. č. 03

Obr. č. 04

Obr. č. 05

Obr. č. 06

Obr. č. 07

Obr. č. 08

Obr. č. 09

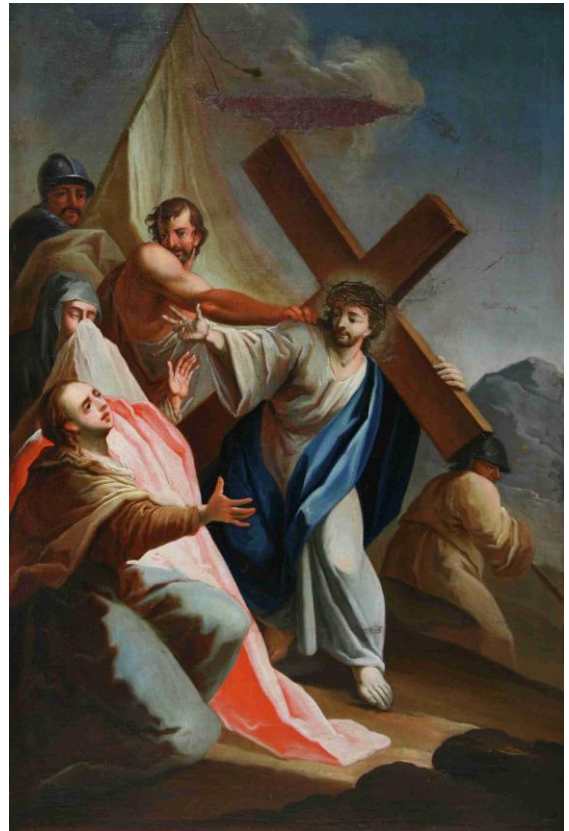
Obr. č. 10

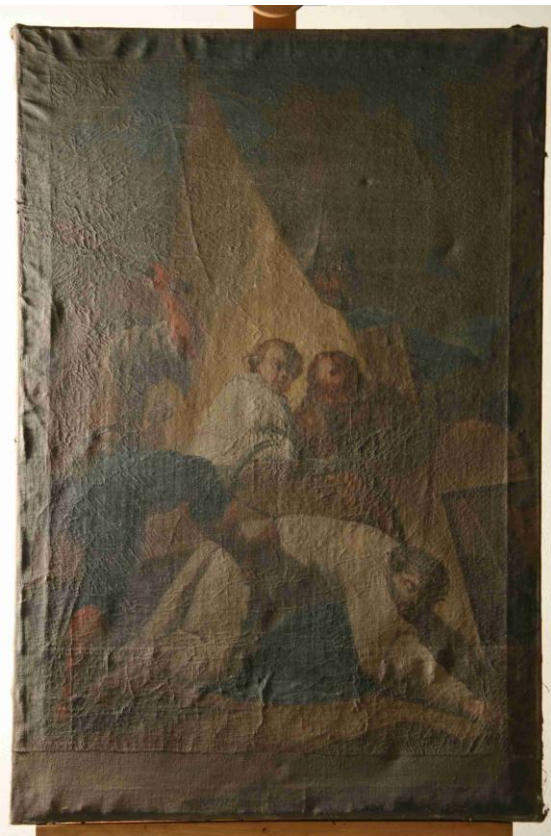
Obr. č. 11

Obr. č. 12

Obr. č. 13

Obr. č. 14

Obr. č. 15

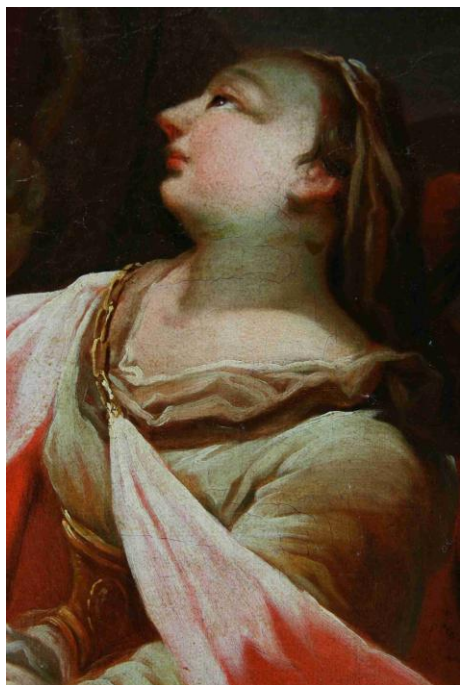

Obr. č. 16

Obr. č. 17

č. 15

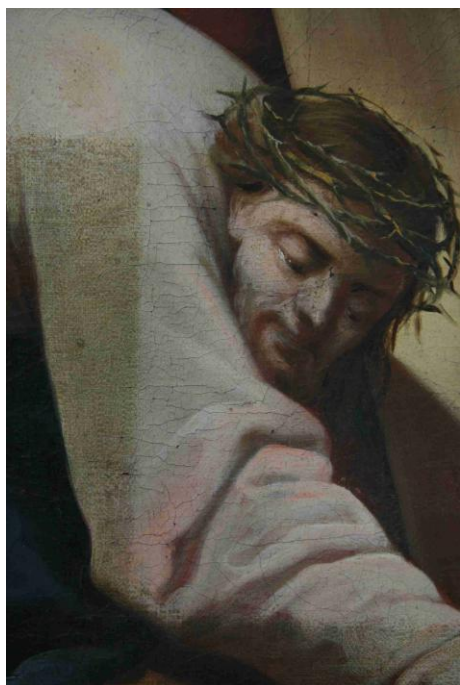
Obr. č. 18

Obr. č. 19

Obr. č. 20

Obr. č. 21

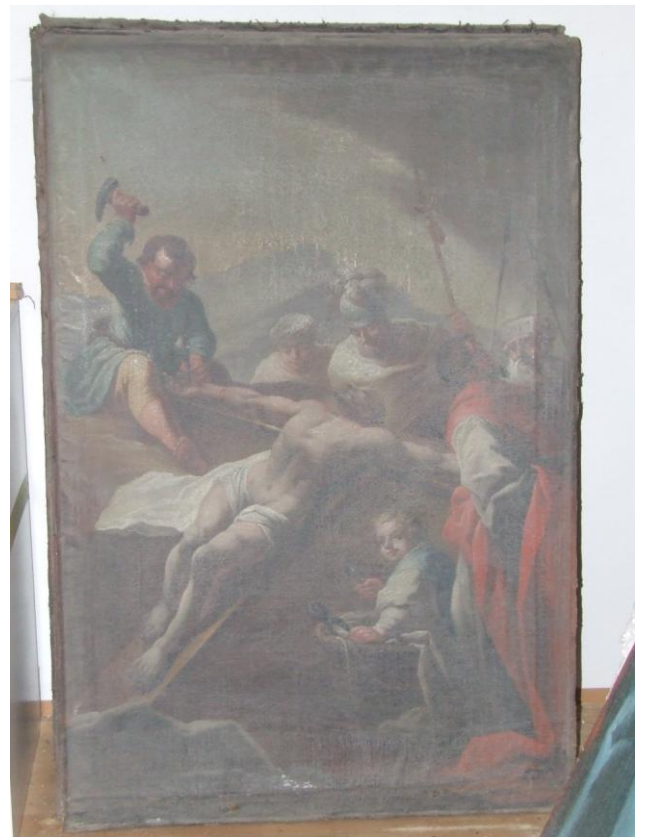
Obr. č. 22

Obr. č. 23

Obr. č. 24

Obr. č. 25

Obr. č. 26

Obr. č. 27

Obr. č. 28

Obr. č. 29

Obr. č. 30

Obr. č. 31

Obr. č. 32

Obr. č. 33

Obr. č. 34

Obr. č. 35

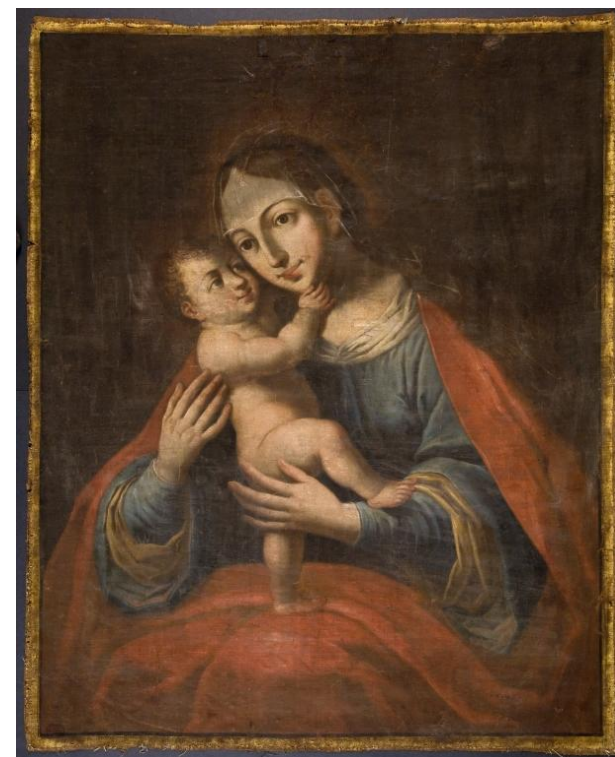
Obr. č. 36

Obr. č. 37

Obr. č. 38

Obr. č. 39

Obr. č. 40

Obr. č. 41

Obr. č. 42

Obr. č. 43

Obr. č. 44

Obr. č. 45

Obr. č. 46

Obr. č. 47

Obr. č. 48

Obr. č. 49

Obr. č. 50

Obr. č. 51

Obr. č. 52

Obr. č. 53

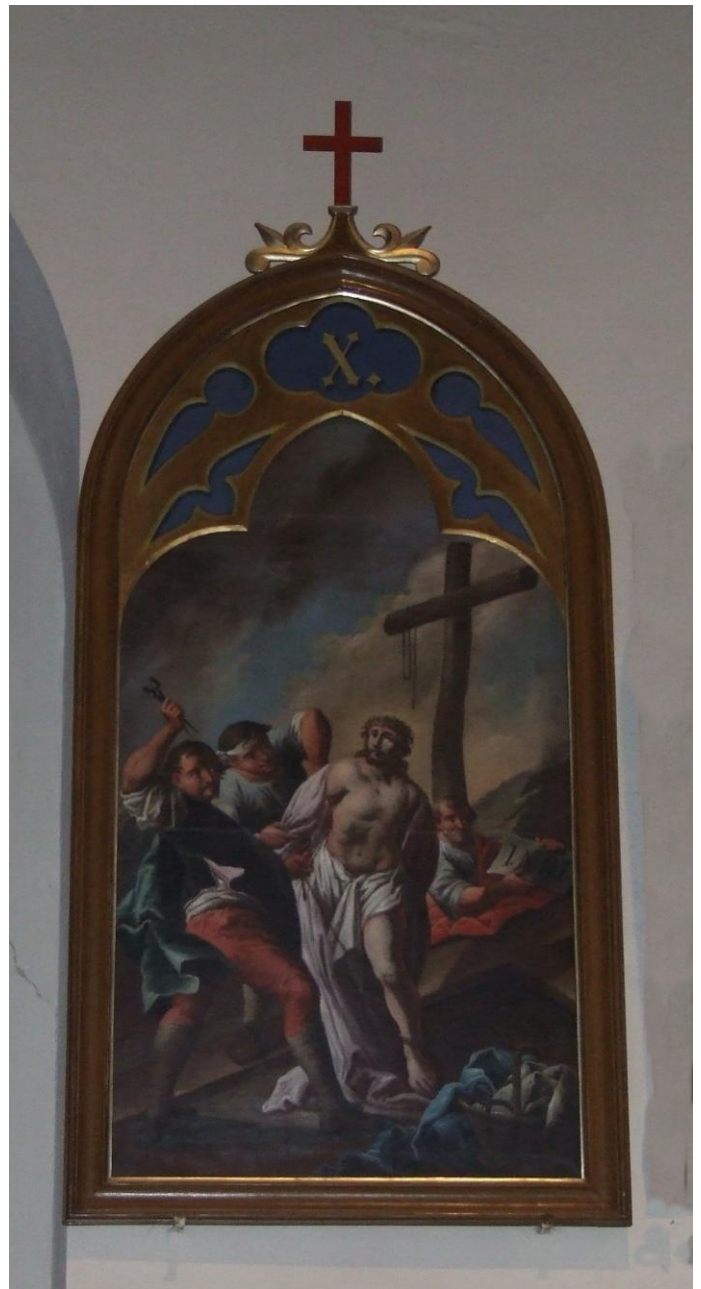
Obr. č. 54

Obr. č. 55

Obr. č. 56

Obr. č. 57

Obr. č. 58

Obr. č. 59

Obr. č. 60

Obr. č. 61

Obr. č. 62

Obr. č. 63

Obr. č. 64

Obr. č. 65

Obr. č. 66

Obr. č. 67

Obr. č. 68

Obr. č. 69

Obr. č. 70

Obr. č 71

Obr. č. 72

Obr. č. 73

Obr. č. 74

Obr. č. 75

Obr. č. 76

Obr. č. 77

Obr. č. 78

Obr. č. 79

Obr. č. 80

Obr. č. 81

Obr. č. 82

Obr. č. 83

Obr. č. 84

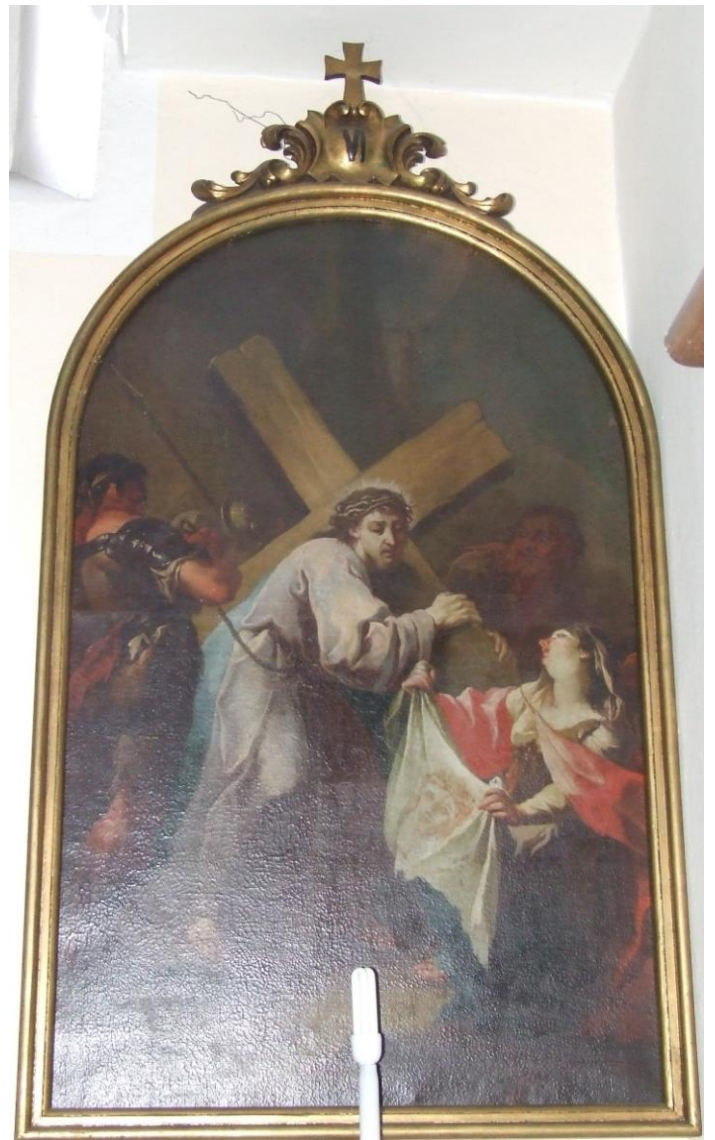
Obr. č. 85

Obr. č. 86

Obr. č. 87

Obr. č. 88

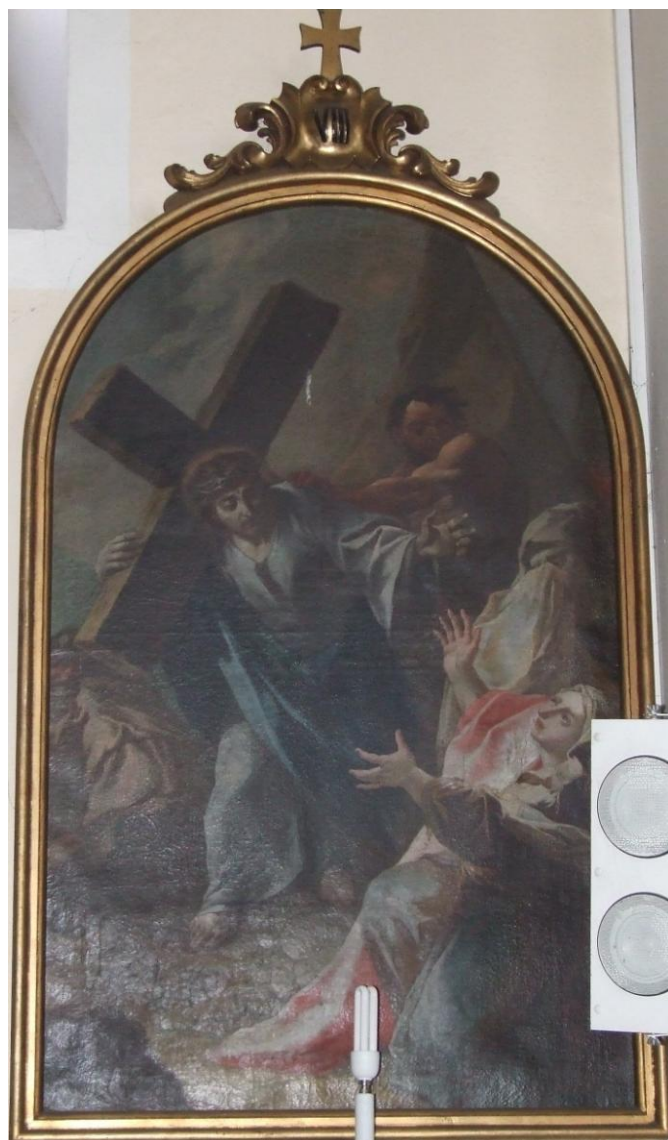
Obr. č. 89

Obr. č. 90

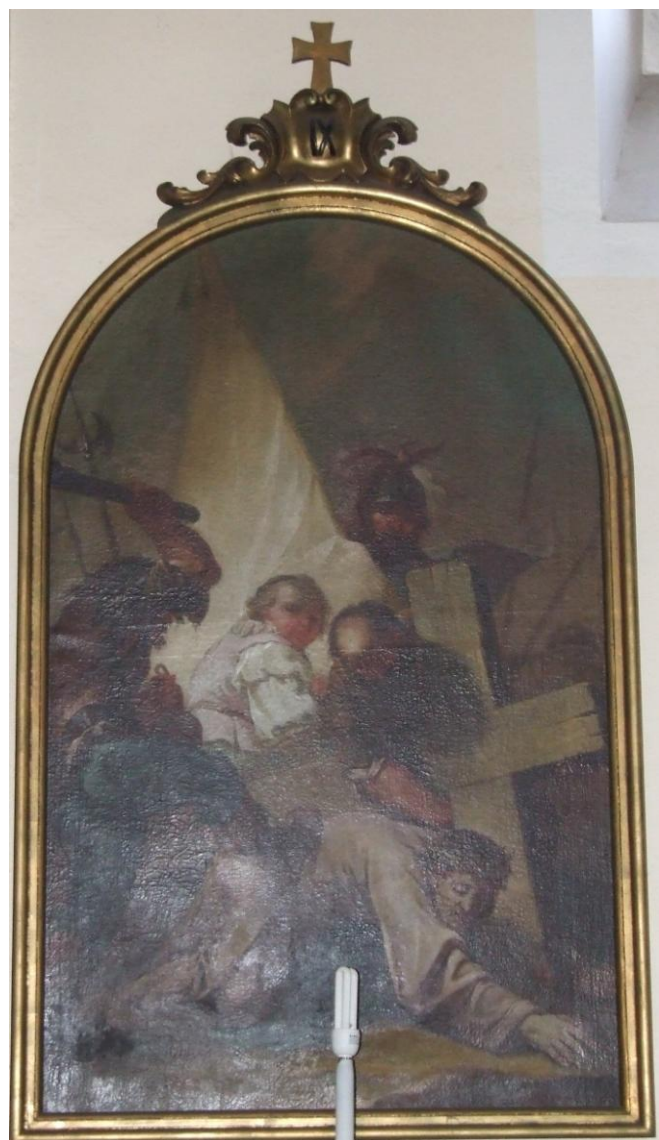
Obr. č. 91

Obr. č. 92

Obr. č. 93

Obr. č. 94

Obr. č. 95

Obr. č. 96

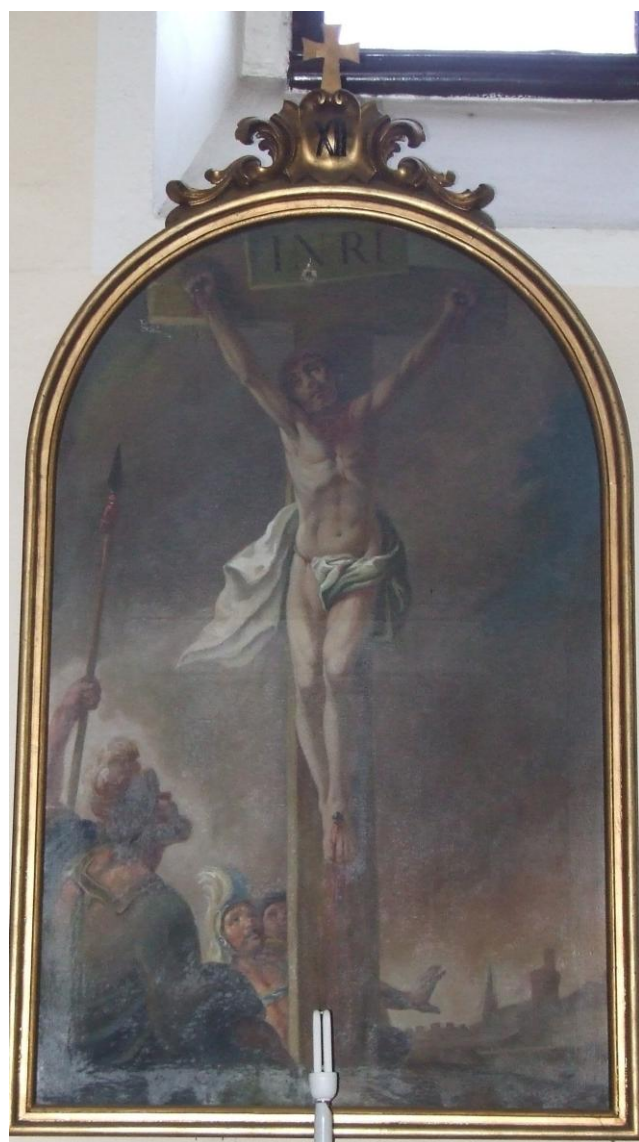
Obr. č. 97

Obr. č. 98

Obr. č. 99

Obr. č. 100

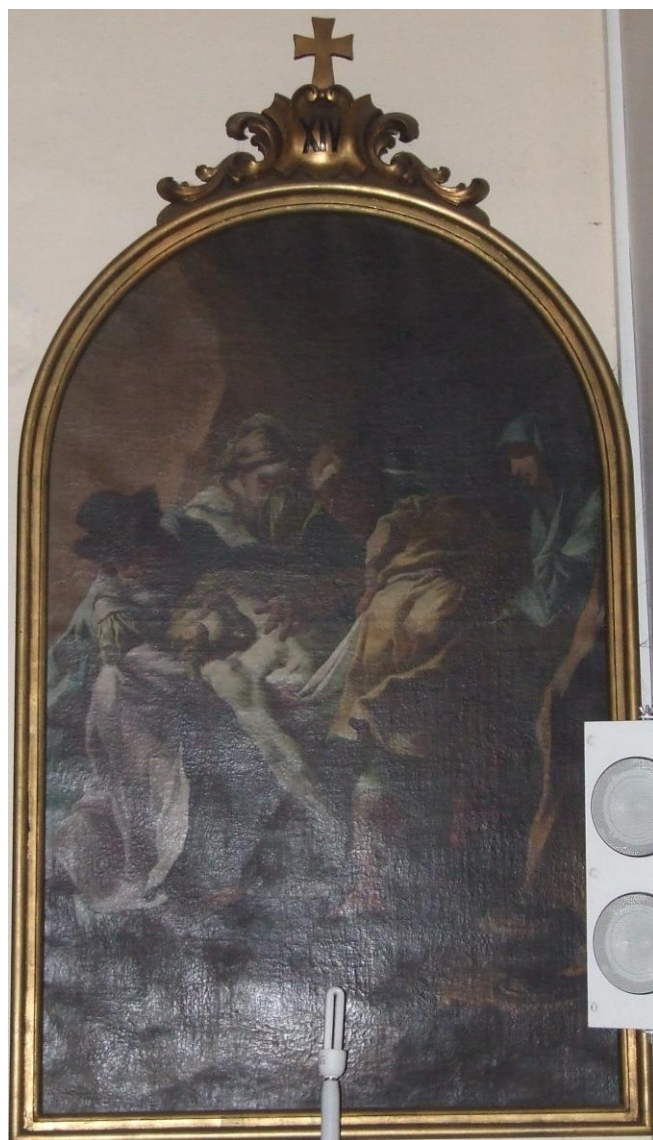
Obr. č. 101

Obr. č. 102

Obr. č. 103

Obr. č. 104

Obr. č. 105

ANOTACE

Jméno a příjmení:	Vendula Pavelková
Katedra:	dějin umění
Vedoucí práce:	prof. PhDr. Ladislav Daniel, Ph.D.
Rok obhajoby:	2010

Název práce:	Život a dílo opavského malíře Ignáce Günthera
Název v angličtině:	Life work of opavian painter Ignác Günther
Anotace práce:	Diplomová práce mapuje dochované malířské fragmenty celoživotní práce opavského malíře Ignáce Günthera. Představitele úzké větve takzvaného lidového rokoka. Zaměřuje se především na poslední tři desetiletí tvorby umělce, tj. 1780 – 1807, kdy nastal přelom dvou radikálně odlišných epoch. Řeší problematiku přijímání nové estetiky. Prolínání lidových prvků a dřívější estetiky v malířských dílech tohoto období.
Klíčová slova:	Ignác Günther, rokoko, lidová větev rokoka
Anotace v angličtině:	The diploma thesis describes life work opavian artist Ignác Günther. Representative of inner group called rococo folk style. This work focuses on last three decades of Günther's production, years 1780 - 1807. The time between two radically different ages. Tackle a question receiving new age aesthetics into his paintings. Diffusion of folk elements with old and new aesthetics in paintings of this period.
Klíčová slova v angličtině:	Ignác Günther, rococo, rococo folk style
Přílohy vázané v práci:	Obrazová příloha
Rozsah práce:	100 stran
Jazyk práce:	čeština